

ความสำคัญของข้าราชการไทย เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

รายงานการวิจัย ฉบับที่ 27

**สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

ความสำคัญของข้าราชการไทย
เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

โดย

จรรยา	สุวรรณี
ระวิพันธุ์	โสมนะพันธุ์
ลัดดาวัลย์	เกษม เนตร
วิลาสลักษณ์	ชัชวาลย์
บุญกอบ	วิมลิตะนันท์
ภัทรา	สุคนธ์ทรัพย์
สมนึก	ศุภาโร

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

(เดิม - สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก)

ตุลาคม 2525

คำนำ

รายงานการวิจัยฉบับที่ 27 เรื่อง ความสำคัญของข้าราชการไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เกิดขึ้นจากผลงานวิจัยชิ้นหนึ่งในโครงการวิจัยระยะยาวของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ระหว่างปี พ.ศ. 2519 - 2524 ด้วยมีการตระหนักในความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่เกิดขึ้นทั่วโลก ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรม ความคิดอ่าน และทัศนคติของบุคคลเป็นอยู่อย่างยิ่ง

อนึ่ง เนื่องด้วยในบรรดาองค์กรที่เป็นผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายให้เกิดขึ้นได้นั้น ข้าราชการนับเป็นองค์กรหนึ่งที่สำคัญยิ่งในระบบบริหาร การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงเริ่มด้วยการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการก่อน และตั้งวัตถุประสงค์ในการวิจัยที่สำคัญไว้หลายประการ คือ (1) เพื่อการสำรวจความสำคัญของคนไทยกลุ่มที่เป็นข้าราชการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยในช่วงเวลา 10 ปี นับจากปีที่ศึกษา (2) เพื่อศึกษาทัศนคติของคนไทยกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ว่าเป็นไปในทิศทางใด (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำคัญกับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย และ (4) เพื่อเปรียบเทียบปริมาณความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา และฝ่ายงาน ต่างกัน

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ สถาบันฯ คาดว่าจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจและมองเห็นภาพความสำคัญหรือชิ้นการรับรู้ของคนไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทย และทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงด้านนี้ ซึ่งยังไม่มีการศึกษาค้นคว้าในประเทศมาก่อน ความเข้าใจที่จะเกิดขึ้นนี้อาจใช้เป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดการนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งอาจใช้เป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจที่จะเฝ้าหาข้อมูลเพิ่มเติมขึ้นเพื่อตัดสินว่าลักษณะใดในสังคมและวัฒนธรรม ที่ควรอนุรักษ์ให้คงอยู่สืบต่อไป หรือลักษณะใดที่ควรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหรือเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ให้รับกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคม โดยที่เราไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ และในที่สุดอาจจะได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขและปรับปรุง สิ่งเสริมหลักสูตร

และแนวการล่อน ในด้านการปลูกฝังความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและศีลธรรมให้แก่ทั้ง เด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่ในสังคมไทยของเราสืบต่อไป

สุดท้ายสถาบันใคร่ขอขอบคุณ กลุ่มตัวอย่างข้าราชการทุกฝ่ายในทุกหน่วยงานซึ่งมีส่วน เกี่ยวข้องกับการให้ความร่วมมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดียิ่งโดยตลอด จนการศึกษาค้นคว้า สำเร็จลงได้ด้วยดี

จรจา สุวรรณกิจ

(คำลัตราจารย์ ดร.จรจา สุวรรณกิจ)

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ประโยชน์จากการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายของ "วัฒนธรรม" และ "สังคม".....	9
ความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม.....	11
ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม.....	13
การปรับตัวทางสังคมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม.....	15
ความทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม.....	18
ข้อลัทธิฐาน.....	23
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	25
ประชากร.....	25
กลุ่มตัวอย่าง.....	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	25
วิธีสร้างและลักษณะของเครื่องมือ.....	26
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
4 ผลและการอภิปรายผล.....	33
5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	56

วัตถุประสงค์ของการวิจัย	56
สมมติฐานทางการวิจัย	57
วิธีดำเนินการวิจัย	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
ผลสำคัญที่ได้	59
ข้อเสนอแนะ	60
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	66

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1.	แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	33
2.	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของข้าราชการไทย	35
3.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสำนึกของข้าราชการไทย เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ในกรุงเทพฯ กับกลุ่มคนที่อยู่ต่างจังหวัด	36
4.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของข้าราชการไทย ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครกับกลุ่มคนที่อยู่ต่างจังหวัด	37
5.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของข้าราชการไทย ระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครกับกลุ่มคนที่อยู่ต่างจังหวัด	38
6.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความทันสมัยของข้าราชการไทย ระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครกับกลุ่มคนที่อยู่ต่างจังหวัด	39
7.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสำนึกของข้าราชการไทย เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคนที่มีอายุน้อย กับกลุ่มคนที่มีอายุมาก	40
8.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของคนไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนที่มีอายุน้อย กับกลุ่มคนที่มีอายุมาก	41
9.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของข้าราชการไทยระหว่างกลุ่มคนที่มีอายุน้อย กับกลุ่มคนที่มีอายุมาก	42

10.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความทันสมัยของข้าราชการไทย ระหว่างกลุ่ม คนที่มีอายุน้อย กับกลุ่มคนที่มีอายุมาก	43
11.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสำนึกของข้าราชการไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยน แปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง	44
12.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของข้าราชการไทย ที่มีการเปลี่ยนแปลง แปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง	44
13.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของข้าราชการไทยระหว่าง เพศชายกับเพศหญิง	45
14.	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความทันสมัยของข้าราชการไทย ระหว่างเพศ ชายกับเพศหญิง	45
15.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสำนึกของข้าราชการไทย ที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาตามระดับ การศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ	46
16.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของข้าราชการไทยที่มี ต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาตามระดับการ ศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ	46
17.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการปรับตัวทางสังคมของ ข้าราชการไทย โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ..	47
18.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความทันสมัยของข้าราชการ ไทย โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ	48
19.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสำนึกของข้าราชการไทย เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาตาม ประเภทงานที่สังกัด ฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และ เทศบาล	49

20.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของข้าราชการไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาตามประเภทงาน ฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล	50
21.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการปรับตัวทางสังคมของข้าราชการไทย โดยพิจารณาตามประเภทงาน ฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล	51
22.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความทันสมัยของข้าราชการไทย โดยพิจารณาตามประเภทงาน ฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล	52
23.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา และความสัมพันธ์ต่อการเปลี่ยนแปลง	53
24.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการปรับตัวทางสังคม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา และทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม	54
25.	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความทันสมัย โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา และการปรับตัวทางสังคม	55

บทนำ

ส่วนในข้อ ๖ ข้อ ๘ ซึ่งคณะกรรมการ เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอยู่ เสนอทั้งด้านโครงสร้างทางสังคมและด้านวัฒนธรรม

สังคมและวัฒนธรรมไทยก็ทำนองเดียวกันกับที่กล่าวมาแล้ว แม้ว่าสังคมไทยจะเป็นสังคมที่มี
ประวัติศาสตร์เก่าแก่และมีวัฒนธรรมที่งดงามเป็นที่ยกย่องนับถือของนานาชาติมา เป็นเวลานานก็ตาม
โครงสร้างทางสังคมและวัฒนธรรมอันเป็นผลมาจากกฎและค่านิยมของสังคมไทยในอดีต อาจไม่เหมาะ
สมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงและอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการ ตลอดจนลักษณะอื่นๆ ทางสังคมของคนไทย
รุ่นหลังๆ ทั้งยังได้รับอิทธิพลจากการติดต่อสัมพันธ์กับสังคมอื่นๆ อีกด้วยดังกล่าวข้างต้น จึงยอมทำให้
สังคมไทยไม่อาจหยุดนิ่งหรือคงรูปแบบของ ไทยในอดีตไว้อย่างมั่นคงถาวรได้

เวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เสมออันเป็นลักษณะธรรมชาติของสังคมมนุษย์ ในทัศนะทางมานุษยวิทยา

กว่า, และอีกแบบหนึ่งคือ, แบบเทียบขนาน (parallelism) ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากคนที่มีความคิดค้นสิ่งใหม่ขึ้นแล้วทำให้ผู้อื่นเอาอย่าง (ชยันต์ วรรณฤติ 2514 : 7) ตามทฤษฎี

ออกไป นักปรัชญาของการเปลี่ยนแปลง อาทิ เช่น พลาโต (Plato) และมาร์กซ์ (Marx) ได้กล่าว

พบว่า การเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นเพียงการที่ละทำความดีให้มีสัมฤทธิ์ผล สิ่งทีละท่อนให้เห็นชนบ
 ประเพณีความประเพณีและการกระทำตามความเป็นไปของสังคม ซึ่งได้แก่ วิถีประชากร (folk-lore)

เรื่องลึกลับ (myth) คำสอน เทววิทยา (theology) ประโยชน์สังคมและจริยธรรม (LaBiere. 1975 : 1)

นอกจากนั้น ทบวงการเปลี่ยนแปลงของสังคมจะมุ่งพิจารณาไปในทางรูปธรรมมากกว่า

ทางนามธรรม กล่าวคือมุ่งเน้นลักษณะที่เห็นได้ภายนอกของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ทั้งในระดับจุลภาค (Micro Level) และระดับมหภาค (Macro Level) (ผจงจิตต์ อธิคมนันตะ 2520: 7 - 8)

ในระดับจุลภาค ได้แก่การเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมส่วนบุคคลที่เกิดขึ้นอยู่เป็นประจำ ในอัตราและความมากมายแตกต่างกันตามท้องที่ และแล้วแต่โอกาสหรือกาลเวลา เช่น

1. ในเรื่องค่านิยมหรือคุณค่า (Values) ทางจริยธรรม
2. ในเรื่องการแต่งกาย
3. ในเรื่องมรรยาท
4. ในเรื่องการใช้ภาษา

การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้จะค่อยเป็นค่อยไป จะเปลี่ยนไปอย่างช้าๆ

ส่วนในระดับมหภาค ได้แก่การเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของสังคม การเปลี่ยนแปลงในระดับนี้เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสะสมในระดับจุลภาค

สำหรับการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม โครเบอร์ (ผจงจิตต์ อธิคมนันตะ 2520 : 14) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมไว้ 5 ขั้นด้วยกันคือ

1. ขั้นที่มีการคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาและนำเข้ามาใช้ในสังคม
2. การที่คนในสังคมยอมรับเอาสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ นั้นเข้ามาใช้ในสังคมจนถึงจุดอิ่มตัว
3. ขั้นอิ่มตัวของวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆ เป็นระยะที่ความเจริญก้าวหน้าต่างๆ ถึงจุดหยุดยอก
4. ขั้นที่มีการทำซ้ำแบบเดิมอยู่เป็นประจำ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้น
5. เมื่อถึงจุดอิ่มตัวแล้ว ลักษณะวัฒนธรรมเป็นไปตามแบบเดิมจนคนในสังคมเกิดความเบื่อหน่าย จึงคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาอีกโดยแยกตัวออกจากวัฒนธรรมเดิม และสร้างแบบวัฒนธรรมใหม่ๆ ขึ้น

จากคำอธิบายข้างต้น ทุกคนจะเห็นได้จากประสบการณ์ของตนว่า ถ้าสังเกตการเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดย เปรียบ เทียบกัน เป็นวันต่อวันจะ เห็นไม่ชัดเจนหรืออาจไม่รู้สึกหรือตระหนักถึง

การเปลี่ยนแปลงนั้น ฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงก็คงเป็นไปช้ามาก คือคงยังดำรงสิ่งดีที่สมาชิกในสังคม เคยชินและ เปลี่ยนไปบางส่วน แต่เมื่อเปรียบเทียบความเป็นไปในวันเก่าหลายปีมาแล้วกับความเป็นไปในปัจจุบัน จึงจะมองเห็นและรู้สึกถึงความแตกต่างของสมัยเก่ากับสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น เนื่องจากการถ่ายทอดวัฒนธรรม เป็นไปเพราะมนุษย์รุ่นต่อมา เห็นว่าของเก่าบางอย่างไม่เหมาะสมต่อกาลสมัยของตนจึงทิ้งไป และเปลี่ยนอย่างอื่นมาทดแทนอย่างมีเหตุผล ข้อนี้แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์แต่ละรุ่นแต่ละสมัยนั้นๆ แต่ถ้าพิจารณาถึงสาเหตุการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมก็น่าที่จะได้กล่าวถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1. ความเจริญทางเทคโนโลยี อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับการหาและผลิตเครื่องจักรกลมาใช้ในชีวิตประจำวันแทนการใช้แรงคนและมีมือของคนในการประดิษฐ์ และผลิตวัสดุ เครื่องใช้ต่างๆ รวมทั้งการขนส่งสินค้า เครื่องจักร เครื่องกลเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้วิถีชีวิตของมนุษย์ เจริญรุดหน้าในเวลาอันรวดเร็วและมีปริมาณมากน้อยของผู้ที่ได้รับผลกระทบจนทำให้วิถีชีวิต เปลี่ยนแปลงไป อันอาจก่อปัญหาสังคม เช่น การว่างงาน ซึ่งเป็นปัญหาระดับประเทศติดตามมา แสดงให้เห็นว่าความเจริญทางเทคโนโลยีมีอิทธิพลสำคัญขั้นมูลฐานที่มีต่อการ เปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคมและวัฒนธรรม

2. กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่อาจทำให้คนยากจนยิ่งจนมากขึ้น และมีจำนวนคนจนเพิ่มขึ้น คนมีเงินที่มีจำนวนน้อย เพียงไม่กี่ตระกูลครอบครองกิจกรรมทางเศรษฐกิจของชาติไว้ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนมีเงินและคนยากจน

3. กิจกรรมทางสังคม เช่น การจัดระเบียบสังคม ซึ่งทำให้มองเห็นความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกในสังคมที่อาจล่อให้เห็นว่าสมาชิกในสังคม เจริญจริงหรือ เจริญเทียม การถ่ายทอดและการแพร่กระจายวัฒนธรรม ฯลฯ

4. ค่านิยมทางสังคม เมื่อมีการปะทะสังสรรค์กับสังคมอื่น อาจเกิดการขอยืมลักษณะทางสังคมมาจากสังคมที่เห็นว่าดีกว่า เหนือกว่า แต่ถ้าได้มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้เข้ากับลักษณะสังคมและวัฒนธรรมก็อาจจะได้วัฒนธรรมที่ดีมาไว้ใช้ในสังคมของตนบ้าง

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า สังคมและวัฒนธรรมย่อมต้องมีการ เปลี่ยนแปลง เสมอโดยธรรมชาติ

ถ้าหากยึดมั่นในสิ่งเดิมโดยไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็จะไม่มีการริเริ่มสร้างความก้าวหน้าให้แก่สังคมและวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงจึงจำเป็นต้องค่อยเป็นค่อยไปเพื่อให้เข้ากับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ แต่ถ้าการเปลี่ยนแปลงนั้นทำไปโดยรวดเร็วก็จะเปลี่ยนลักษณะอันเป็นเอกลักษณ์ของสังคมและวัฒนธรรมนั้นไปได้ การที่สังคมและวัฒนธรรมจะมีความเจริญงอกงามได้ก็ต้องมีหลักในการเปลี่ยนแปลง คือ ต้องมีการเคลื่อนไหวและเปลี่ยนแปลงอยู่อย่างสม่ำเสมอ สังคมไทยและวัฒนธรรมไทยก็คงอยู่ภายใต้ทิศทางของการเปลี่ยนแปลงนี้เช่นเดียวกับสังคมอื่นโดยทั่วไป เป็นต้นว่า ลักษณะสังคมไทยแต่เดิมเป็นสังคมเกษตรกรรม ฉะนั้นประชาชนส่วนใหญ่จึงเป็นเกษตรกร ซึ่งเป็นชาวนาชนบท สัดส่วนของสังคมไทยตามที่ สุพัตรา สุภาพ (สุพัตรา สุภาพ 2518 : 20 - 21) กล่าวไว้คือ 80% ของคนไทยเป็นเกษตรกร และ 83% เป็นชาวนาชนบท ซึ่งมีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ จิตใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แต่ทว่าในปัจจุบันสังคมไทยซึ่งมีลักษณะเป็นเกษตรกรรมได้ค่อยกลายเป็นสังคมอุตสาหกรรมไปทีละเล็กละน้อย ประชากรรุ่นใหม่มีแนวโน้มที่จะนิยมค่าของวัตถุมากกว่าค่าของความเป็นผู้มีศีลธรรมและความดีงาม มีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนจากอนุรักษนิยมมาเป็นสังคมนิยมมากขึ้น และจากการรับเอาอารยธรรมของตะวันตกเข้ามาเป็นแบบแผนในการประพฤติปฏิบัติทั้งทางด้านการเมือง การปกครอง ระบบการศึกษา และระบบเศรษฐกิจ จึงทำให้สภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปอาจยังให้ประชาชนไทยเกิดความสับสนในการเปลี่ยนแปลงของสังคมของตนได้ในระดับมากน้อยต่าง ๆ กัน อันเป็นผลต่อแนวความคิดหรือทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงความคิดให้ก้าวทันกับเหตุการณ์ และการปรับตัวให้กลมกลืนไปกับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสถาบันที่ตนเป็นสมาชิกอยู่

ด้วยการตระหนักว่าความสับสนของบุคคลในสังคมที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นขั้นตอนสำคัญที่บุคคลแสดงการรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอันจะนำไปสู่ขั้นตอนอื่น ๆ ในการสร้างทัศนคติและพฤติกรรมต่าง ๆ คือ ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว ความเป็นผู้ทันสมัย และได้พิจารณาเห็นว่า ในขั้นเริ่มต้นการศึกษาความสับสนของคนไทย ควรจะได้จำกัดขอบเขตการศึกษาลงที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการเสียก่อน ด้วยข้าราชการเป็นองค์กรที่สำคัญยิ่งขององค์กรหนึ่งที่น่าในด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคม (change agent) เพราะต้องประพฤติปฏิบัติหน้าที่กิจการงานเกี่ยวข้องกับบุคคลเกือบทุกอาชีพทั้งยังต้องรับผิดชอบในการแพร่ขยายความคิดที่ถูกต้องให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องอีกด้วย ความสับสนในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของบุคคลที่เป็นข้าราชการนี้อาจเป็นจุดน่าให้ข้าราชการเข้าใจและยอมรับในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่ตนไม่อาจหลบเลี่ยงได้ จะได้กระทำตัวให้

สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้โดยไม่เกิดความขัดแย้ง ทั้งยังอาจมองเห็นแนวทางในการอนุรักษ์เอกลักษณ์บางประการที่พึงดำรงไว้ของสังคมไทยและปรับปรุง เปลี่ยนแปลงลักษณะสังคมและวัฒนธรรมบางด้านให้เหมาะสมกับความจำเป็นในการพัฒนาประเทศต่อไปด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความสำนึกของข้าราชการไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ในช่วงเวลา 10 ปี นับจากปีการศึกษาลงไป
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของข้าราชการไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมว่าเป็นไปในทิศทางใด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย กับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย
4. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่
 - 4.1 มีถิ่นที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน
 - 4.2 มีอายุต่างกัน
 - 4.3 มีเพศต่างกัน
 - 4.4 มีระดับการศึกษาต่างกัน
 - 4.5 ทำงานในฝ่ายต่างกัน
5. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านการศึกษาและความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมที่มีต่อทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม
6. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านการศึกษาและทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมที่มีต่อการปรับตัวทางสังคม
7. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านการศึกษาและการปรับตัวทางสังคมที่มีต่อความทันสมัย

ประโยชน์จากการวิจัย

1. ในแง่สังคมศาสตร์บริสุทธิ์ จะทำให้มองเห็นภาพความสำนึกของคนไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทยและทัศนคติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงด้านนี้ ซึ่งยังไม่มีการศึกษาค้นคว้าในประเทศมาก่อน

2. ในแง่สังคมศาสตร์ประยุกต์

2.1 ผลการวิจัยจะช่วยให้เกิดความเข้าใจในความรู้สึกรู้สึกนึกคิดและทัศนคติของคนไทยในกลุ่มที่เป็นข้าราชการซึ่งถือเป็นองค์กรสำคัญยิ่งองค์กรหนึ่งในการนำทางการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ความเข้าใจนี้อาจเป็นจุดเริ่มต้นให้เห็นขั้นตอนการรับรู้ของคนไทยในเรื่องนี้ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลต่อไปในขั้นหลัง ๆ และนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธการเปลี่ยนแปลง ตลอดจนกระตุ้นความสนใจที่จะเฝ้าหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อการตัดสินใจว่าลักษณะใดทางสังคมและวัฒนธรรมที่ควรอนุรักษ์ให้คงไว้สืบทอดไป หรือลักษณะใดที่ยังอาจต้องได้รับการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง หรือเสริมสร้างขึ้นมาใหม่ให้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางสังคมและวัฒนธรรมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ซึ่งเป็นการเอื้อต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติสืบต่อไปได้

2.2 ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโดยเฉพาะทางฝ่ายการศึกษาที่จะวางนโยบาย ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมหลักสูตรและแนวการสอนในด้านการปลูกฝังความสำนึกในหน้าที่ พลเมือง ศีลธรรม ทั้งในระดับเด็ก เยาวชน และผู้ใหญ่

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้างนี้ จำกัดเฉพาะคนไทยที่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปจน 60 ปีบริบูรณ์ และทำงานในสถานที่ราชการทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด โดยที่ผู้ทำงานในกรุงเทพมหานครต้องอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เช่นเดียวกับผู้ที่อยู่ในต่างจังหวัด ก็จะต้องอาศัยอยู่ในจังหวัดนั้น ๆ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ความสํานึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย หมายถึง การที่บุคคลรับรู้หรือเห็น ว่ามีการ เปลี่ยนแปลงในสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่ง เกิดขึ้นในสังคมและวัฒนธรรมไทยภายในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมา การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆต่อไปนี้อย่างเวลา 10 ปี นับจากปีที่ศึกษาลงไปโดยเปรียบเทียบกับปัจจุบัน โดยถือการปฏิบัติเป็นเกณฑ์

ด้านศีลธรรม ได้แก่ ความกตัญญูทดเวท ความประหยัด ความรักวินัย ความรักเกียรติรักศักดิ์ศรี ความเชื่อเพื่อเผื่อแผ่ ความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความกล้าหาญ เป็นต้น

ด้านเนติธรรม ได้แก่ การรู้จักสิทธิและหน้าที่ การเคารพกฎหมาย การเชื่อฟัง และการปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบธรรม เป็นต้น

ด้านวัตรธรรม ได้แก่ การกินดีอยู่ดี การรู้จักรักษาโบราณวัตถุ การรู้จักรักษาความสะอาด การรู้จักแต่งกายให้เป็นระเบียบเรียบร้อย การช่วยกันรักษาสารณสมบัติ เป็นต้น

ด้านสัทธิธรรม แบ่งออกได้เป็น 2 อย่างคือ คุณธรรมที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข เช่น ความเกรงใจ การเป็นผู้มีถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน และระเบียบมารยาทที่จะติดต่อเกี่ยวข้องกับสังคมทุกชนิด

ความสํานึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่ครอบคลุมด้านสำคัญต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ วัดได้จากคะแนนแบบสอบถามความคิดเห็น เกี่ยวกับการ เปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ซึ่งคณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย หมายถึง ทัศนะความรู้สึกหรือท่าทีของบุคคลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมว่าตนชอบหรือไม่ชอบการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในที่นี้วัดได้จากคะแนนแบบสอบถามทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงที่คณะผู้วิจัยได้สร้างขึ้น

การปรับตัวทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บุคคลที่จะปรับตัวได้ดีจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจและยอมรับสภาพของตน เข้าใจสภาพของความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลแวดล้อม และมีความวิตกกังวลน้อย การปรับตัวทางสังคมในที่นี้วัดจากคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคมที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น

ความทันสมัย หมายถึง การที่บุคคลมีทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าทางสังคมด้วยลักษณะที่ไม่ยึดมั่นในของเดิมที่เคยเป็นมาอย่างแน่นแฟ้น ความทันสมัยในที่นี้วัดได้จากคะแนนที่บุคคลได้รับจากการทำแบบสอบถามความทันสมัยที่คณะผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบสอบถาม "Overall Modernity Scale" ของอิงคิลลัสและลัมวิธ

ในการวิจัยนี้ การที่กล่าวว่าคะแนนจากตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาคือ ความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย สูง นั้น หมายถึง คะแนนที่สูงกว่ามัธยฐาน และ ต่ำ นั้น หมายถึง ค่าที่ต่ำกว่าหรือเท่ากับค่ามัธยฐานของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละแบบสอบถาม

งานฝ่าย หมายถึง งานในหน้าที่ราชการซึ่งในที่นี้แบ่งออกเป็น ฝ่ายการเกษตร ฝ่ายการปกครอง ฝ่ายการศึกษา และเทศบาล

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของ "วัฒนธรรม" และ "สังคม"

วัฒนธรรมมีความหมายกว้างขวางมาก ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

จอห์น คูเบอร์ (Cuber. 1955 : 56) ได้ให้ความหมายว่า วัฒนธรรมเป็นแบบแผนของพฤติกรรมและความประพฤติที่โต้เรียนรู้อันแล้ว และเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องกัน ซึ่งรวมทั้งทัศนคติ ค่านิยม ความรู้ และวัตถุ มีการถ่ายทอดสืบต่อกันในสังคม

อาณนที อาภาภิรม (อาณนที อาภาภิรม 2519 : 99) ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม คือ วิถีการดำเนินชีวิต กระบวนการแห่งพฤติกรรม และบรรดาผลงานทั้งมวลที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้นตลอดจนความคิด ความเชื่อ และความรู้

ฟรานซิส บี เมอร์ริล (Merrill. 1961 : 116) ได้กล่าวสรุปความหมายของ วัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรม

- ก. เป็นผลเนื่องมาจากการมีปฏิสัมพันธ์กันในสังคมของมนุษย์
- ข. ให้แบบแผนที่เป็นที่ยอมรับในสังคม ในการตอบสนองความต้องการทางร่างกายและสังคม
- ค. เป็นสิ่งที่สละสลบทอดจากชนรุ่นหนึ่งไปยังชนอีกรุ่นหนึ่ง
- ง. เป็นสิ่งที่มีความหมายต่อมนุษย์ เพราะเป็นสัญลักษณ์
- จ. เป็นสิ่งที่มนุษย์เรียนรู้ในขณะที่เขาเติบโตขึ้นในสังคม
- ฉ. เป็นสิ่งที่กำหนดบุคลิกภาพพื้นฐาน
- ช. การคงอยู่ของวัฒนธรรมขึ้นกับหน้าที่ของสังคมที่ดำเนินต่อเนื่องกันไป แต่ไม่ได้ขึ้นกับบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

ส่วนกรมการวัฒนธรรมของไทย (กรมการวัฒนธรรม 2497 : 1-57) ได้แบ่งเนื้อหาของวัฒนธรรมออกเป็น 4 อย่าง เพื่อเป็นแนวการศึกษาวัฒนธรรมภาคปฏิบัติ ดังนี้

1. คติธรรม คือ วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับหลักในการดำเนินชีวิต ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของจิตใจ และได้มาจากคำสอน เช่น ความขยันหมั่นเพียร ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญูทดแทน ความซื่อสัตย์สุจริต ความล้ามคัส

2. เนติธรรม คือ วัฒนธรรมทางกฎหมาย รวมทั้งระเบียบประเพณีที่ยอมรับนับถือกันว่ามีความสำคัญพอ ๆ กับกฎหมาย เช่น รู้จักสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย เคารพกฎหมาย ใช้สิทธิตามกฎหมายและไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น เชื้อพ้องและปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบธรรมของเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย เคารพประเพณีที่งดงาม

3. วัตถุธรรม คือ วัฒนธรรมทางวัตถุ ซึ่งเกี่ยวกับการกินดีอยู่ดี เครื่องนุ่งห่ม บ้านเรือน และอื่น ๆ

4. สหธรรม คือ วัฒนธรรมทางสังคม ซึ่งหมายถึงคุณธรรมต่าง ๆ ที่ทำให้คนอยู่ร่วมกันเป็นสุข ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน และยังรวมถึงระเบียบมารยาทที่จะติดต่อเกี่ยวข้องกับสังคมทุกชนิด เช่น การรู้จักกาลเทศะ รู้จักเคารพสถานที่และสิ่งแทนซึ่งควรเคารพ

อาจกล่าวสรุปได้ว่า วัฒนธรรมเป็นแบบแผนการดำเนินชีวิตในสังคมเพื่อให้สมาชิกในสังคมมีคุณธรรม รู้จักรักษาประเพณี มีการกินดีอยู่ดี และอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุข แบบแผนการดำเนินชีวิตนี้ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุ

ส่วน "สังคม" หมายถึง กลุ่มคนที่อาศัยอยู่ร่วมกันในที่แห่งเดียวกัน มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันภายในกลุ่ม เป็นแบบบุคคลต่อบุคคล และบุคคลต่อกลุ่ม มีความผูกพันพึ่งพาอาศัยกัน มีความสนใจคล้าย ๆ กัน มีวิถีชีวิตร่วมกัน และมีความรู้สึกว่าเป็นกลุ่มเดียวกัน การอยู่ร่วมกันในสังคมเป็นไปอย่างถาวร (ผจงจิตต์ อริคมันทะ 2520 : 1)

คนที่อยู่ในสังคมเดียวกันจะมีขนบธรรมเนียมประเพณี และการประพฤติปฏิบัติที่มีลักษณะเป็นของสังคมนั้นโดยเฉพาะ นอกจากธรรมเนียมประเพณีแล้วสมาชิกของสังคมยังเคารพกฎหมายและกฎประเพณีร่วมกันด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมคือส่วนประกอบที่จะทำให้สังคมมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป ดังนั้นสังคมและวัฒนธรรมจึงแยกออกจากกันไม่ได้ ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยจะ

ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไปด้วยกันในด้าน คติธรรม เนติธรรม วัตถุธรรม และศีลธรรม

ความสำนึก เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

ความสำนึก (awareness) หมายถึง การรับรู้ (perception) ของบุคคลที่มีต่อโลก ต่อความจำ ความฝัน ความสุข และความทุกข์ของตน (Hilgard, Atkinson, and Atkinson. 1971 : 5)

ลวงนา พรพัฒน์กุล (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ 2520 : 11) ได้ศึกษาความสำนึก ในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย และได้ให้ความหมายของความสำนึกในหน้าที่พลเมืองว่า หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้ในเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องับประเทศชาติของตนและเกี่ยวกับหน้าที่ของตนเองในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งในสังคมที่ตนอาศัยอยู่

จากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ความสำนึก หมายถึง การรับรู้ หรือการที่บุคคลมีความรู้ในสิ่งต่าง ๆ การรับรู้หรือความสำนึกของบุคคลนี้จัดเป็นขั้นต้นของกระบวนการทางจิตหลายประเภท เป็นต้นว่า กระบวนการของการยอมรับนวัตกรรม (innovation) และกระบวนการเกิดทัศนคติ

นวัตกรรม หมายถึง ความคิด การกระทำ หรือสิ่งของซึ่งบุคคลเห็นว่าเป็นของใหม่ (เนพนธ์ สัมมา 2523 : 13) กระบวนการของการตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม เป็นกระบวนการทางจิตที่เกิดขึ้น เริ่มตั้งแต่บุคคลได้รู้จักนวัตกรรมนั้นเป็นครั้งแรกจนถึงขั้นตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรมนั้น ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ 4 ขั้นตอน (เนพนธ์ สัมมา 2523 : 20 - 25 อ้างอิงมาจาก Rogers. 1971 : 101 - 118) คือ

ขั้นความรู้ (Knowledge) คือ ขั้นที่บุคคลได้รู้จักนวัตกรรมเป็นครั้งแรก และได้แสวงหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมในขั้นนี้แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ความรู้หรือความตระหนักว่านวัตกรรมนั้นมีอยู่ ความรู้ว่าจะใช้นวัตกรรมนั้นอย่างไรจึงจะเหมาะสมและ ความรู้ถึงกฎเกณฑ์เบื้องหลังของนวัตกรรม

ขั้นความรู้ลึก (Persuasion) เป็นขั้นที่บุคคลเกิดความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบการยอมรับนวัตกรรมนั้น หรือคือขั้นที่บุคคลมีทัศนคติที่ดีหรือไม่ดีต่อนวัตกรรมนั้นนั่นเอง

ขั้นตัดสินใจ (Decision) ในขั้นนี้บุคคลได้ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ มาจนถึงการที่จะต้องตัดสินใจว่าจะยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรม

ยืนยัน (Confirmation) ในขั้นนี้บุคคลจะแสวงหาแรงเสริม (reinforcement) เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจของเขา แต่เขาอาจจะเปลี่ยนการตัดสินใจเป็นตรงกันข้ามถ้าเขาได้รับข้อมูลที่ขัดแย้งกับข้อมูลเดิมที่ได้รับมา

จะเห็นได้ว่า ขั้นความรู้ซึ่งเป็นขั้นแรกของกระบวนการตัดสินใจยอมรับหรือไม่ยอมรับนวัตกรรมหนึ่งนวัตกรรมใดนั้น ก็คือขั้นของการมีความสำคัญเกี่ยวกับนวัตกรรมนั้น ๆ กล่าวคือ ก่อนที่บุคคลจะยอมรับความคิด การกระทำ หรือสิ่งซึ่งบุคคลเห็นว่าเป็นของใหม่หรือไม่อย่างไร บุคคลจะต้องมีความรู้ในเรื่องนั้นเป็นประการแรกก่อนเช่นเดียวกับการที่บุคคลจะยอมรับหรือไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทางสังคมและวัฒนธรรมของตน และจะยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้นหรือไม่ บุคคลก็ต้องผ่านขั้นตอนดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยเฉพาะจะต้องมีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลง คือ เริ่มจากขั้นของการยอมรับว่ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจริงเสียก่อน แล้วแสวงหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ จนเกิดความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง สำหรับความสำคัญของคนไทยในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยทางด้านคตินิยม เนติธรรม วัตรธรรม และลัทธิธรรมนั้น ยังไม่มีผู้ใดเคยศึกษาวิจัยมาก่อน มีแต่การศึกษาเรื่องความสำคัญในหน้าที่พลเมือง ซึ่งก็สันนิษฐานว่าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม การศึกษาดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

แสงสุริย์ คนศิลป์ (2519) ได้ศึกษาถึงความสำคัญในหน้าที่พลเมืองในด้านที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคเหนือ จำนวน 620 คน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสำคัญในหน้าที่พลเมืองมากกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนหญิงมีความสำคัญในหน้าที่พลเมืองมากกว่านักเรียนชาย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยบางประการของ ล้วนา พรพัฒน์กุล (2520) ที่ศึกษาความสำคัญในหน้าที่พลเมืองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,341 คน ความสำคัญในหน้าที่พลเมืองที่ ล้วนา พรพัฒน์กุล ได้ศึกษานั้นเกี่ยวข้องกับการปกครองประเทศ เศรษฐกิจ การกินดีอยู่ดี คุณธรรม ความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง ฯลฯ ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยทั่วไปแล้วนักเรียนที่เรียนอยู่ในชั้นเรียนที่สูงกว่า มีความสำคัญในด้านต่าง ๆ สูงกว่า

นักเรียนในชั้นเรียนที่ต่ำกว่า ส่วนในเรื่องความแตกต่างระหว่างเพศนั้น พบว่า เด็กหญิงมีความ
สำนึกสูงกว่าเด็กชายในด้านที่เกี่ยวกับกำลัง หรืออำนาจทางการคุ้มครองป้องกันบ้านเมือง และ
เด็กชายมีความสำนึกสูงกว่าเด็กหญิงในเรื่องของการกินดีอยู่ดี สำหรับความแตกต่างในถิ่นที่อยู่
พบว่า ในด้านของการบริหารการปกครองและด้านเศรษฐกิจ เด็กในเมืองมีความสำนึกน้อยกว่า
เด็กนอกตัวเมือง แต่ความรู้ที่เกี่ยวกับทิศทางทางด้านการเมืองนั้นเด็กในเมืองกลับมีความสำนึก
มากกว่าเด็กนอกเมือง ส่วนความสำนึกที่เกี่ยวกับความรู้ในด้านอื่น ๆ เด็กในเมืองและนอกเมือง
มีความสำนึกไม่แตกต่างกัน

สิ่งอาจสรุปได้ในตอนนี้ว่า บุคคลที่มีระดับการศึกษา เพศ อายุ และถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน
มีความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมแตกต่างกัน

ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

จากการที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า การรับรู้หรือความสำนึกของบุคคลเป็นพื้นฐานขั้นต้นของการ
เกิดทัศนคติของบุคคล ซึ่งพัฒนาการทางทัศนคติของบุคคลจะพัฒนาไปตามลำดับขั้นดังนี้คือ (เชดคักดี
โฆวาลินรุ 2516 : 11)

1. มีความรับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งเร้านั้น ๆ
2. มีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าไปในทิศทางที่บุคคลนั้นยอมรับและจัดเรียงลำดับลักษณะการ
ตอบสนองนั้น ๆ
3. จัดสร้างค่านิยมภายใต้เงื่อนไข ข้อตกลง ของลภาวะของสิ่งเร้าตามลำดับขั้นของ
แบบแผนในการสร้าง
4. จัดระเบียบค่านิยมเหล่านั้นให้อยู่ในระบบของมโนภาพแห่งตน
5. จัดนำค่านิยมเหล่านั้นมาสร้างเป็นปรัชญาของชีวิต ซึ่งจะก่อรูปเป็นอุปนิสัยหรือ
คุณลักษณะของแต่ละบุคคล และจะรวมตัวเป็นบุคลิกภาพซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น

คำว่า "ทัศนคติ" (attitude) หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะตอบสนองไปในทางชอบหรือ
ไม่ชอบต่อบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะในสังคม (Shaver. 1977 : 168) หรืออาจกล่าวได้ว่า

ทัศนคติก็คือ ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ โดยที่มีอารมณ์เป็นส่วนประกอบรวมทั้งความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเฉพาะอย่างต่อบุคคล สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง (ประภาเพ็ญ ลูวรรณ 2520 : 3)

ทัศนคติประกอบด้วย 3 องค์ประกอบคือ (Shaver. 1977 : 168 - 170 อ้างอิงมาจาก Allport. 1935)

1. องค์ประกอบด้านการรู้ (cognitive component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่เกี่ยวกับ วัตถุ สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งเหล่านั้นด้วย
2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดไปในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะเกิดความชอบในสิ่งนั้น ในทำนองเดียวกัน ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะไม่ชอบสิ่งนั้น
3. องค์ประกอบด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (behavioral component) หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนซึ่งความโน้มเอียงที่จะแสดงพฤติกรรมนี้จะนำไปในแบบกว้าง ๆ ที่ไม่เฉพาะเจาะจง เพราะการที่บุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงไปในทางใด ต้องขึ้นกับองค์ประกอบอื่น ๆ เป็นต้นว่า ความบีบคับจากสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ยังไม่มีผู้ใดศึกษาไว้ มีแต่การศึกษาของ ธวัช รุณนารัตน์ (2515) ที่ศึกษาทัศนคติของคนที่อยู่ในเมืองและในชนบท รวมทั้งสิ้น 240 คน ในสถานการณ์ทางสังคมต่าง ๆ กัน ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางจารีตประเพณี พบว่า ผู้ชายมีทัศนคติดีกว่าผู้หญิงในเรื่องการหักทลายโดยการสับมือ การติดตามข่าวสารการเมืองเรื่องของโลก แต่เพศหญิงมีทัศนคติดีกว่าเพศชายในเรื่องการเคลื่อนย้ายเข้าไปอยู่ในเมือง ส่วนผู้ที่อยู่ในสังคมเมืองมีทัศนคติดีกว่าผู้ที่อยู่ในสังคมชนบทในเรื่องการให้ผู้อื่นเข้าตัดสินใจด้วยตัวเอง แต่ผู้ที่อยู่ในสังคมชนบทมีทัศนคติดีกว่าผู้ที่อยู่ในสังคมเมือง ในเรื่องการใช้วิธีคุมกำเนิด การเคลื่อนย้ายเข้าไปอยู่ในเมือง และการนิยมใช้ของต่างประเทศ

สำหรับความแตกต่างกันระหว่างอายุ พบว่า กลุ่มสูงอายุมิทัศนคติดีกว่ากลุ่มวัยกลางคนในเรื่องการอยู่ร่วมกับญาติพี่น้องในครอบครัวเดียวกัน และมีทัศนคติดีกว่ากลุ่มวัยรุ่นในเรื่องการนิยม

รับราชการ กลุ่มสูงอายุมิทัศนคติดีกว่ากลุ่มวัยกลางคนและกลุ่มวัยรุ่นในเรื่องการมีบุตรหลานหลายคน และพบว่ากลุ่มสูงอายุมิทัศนคติดีกว่ากลุ่มวัยรุ่นในเรื่องการใช้วิธีการคุมกำเนิด ผลการวิจัยส่วนใหญ่สอดคล้องกับความคิดเห็นของ เล็กนิกรโกเศศ (กรมเรียง อริยกะบุตร 2514 : 7-8 อ้างอิงมาจาก เล็กนิกรโกเศศ 2504 : 18-23) ที่ว่าคนสูงอายุมิมีความผูกพันอยู่กับจารีตประเพณีดั้งเดิม หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้สูงอายุเป็นผู้ที่ไม่ค่อยยอมเปลี่ยนแปลงประเพณีเดิมให้เป็นไปตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ เพราะเห็นว่าประเพณีเดิมดีอยู่แล้ว ส่วนคนวัยกลางคนมีความพร้อมที่จะปรับปรุงแก้ไขประเพณีเดิมที่เห็นว่าล้าสมัยแล้วให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และคนวัยรุ่นมีความคิดเช่นเดียวกับคนวัยกลางคนแต่รุนแรงกว่า คือไม่คิดปรับปรุงแก้ไขแต่ใช้วิธียกเลิกประเพณีเดิมที่เห็นว่าไม่ดีและเลวร้าย

จากผลวิจัยดังกล่าวอาจสรุปได้ว่า บุคคลที่มีเพศ และระดับอายุแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการมีประสบการณ์และภูมิหลังตามวัยที่เปลี่ยนแปลงไปไม่เหมือนกัน

การปรับตัวทางสังคมกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับประเทศที่กำลังพัฒนาทุกประเทศ ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การกระจายความรู้ไปยังชนบทด้วยสื่อต่าง ๆ เป็นผลทำให้เกิดลักษณะของสังคมสมัยใหม่ขึ้น การเปลี่ยนแปลงของสังคมนี้มีผลต่อลัทธิภาพจิตของกลุ่มคนบางกลุ่ม คำว่า "ลัทธิภาพจิต" ที่กล่าวถึงนี้หมายถึง ความสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมซึ่งมีความหมาย 2 ประการคือ ความสำเร็จและการปรับตัว (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจักษ์ศิลปาคม 2524 : 3) ในรายงานการวิจัยฉบับนี้ขอกล่าวถึงเรื่องการปรับตัวทางสังคม ซึ่งถือเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งของคนที่อยู่ในสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การปรับตัวทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลสามารถปรับตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข บุคคลที่จะปรับตัวได้ดีจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจและยอมรับสภาพของตน เข้าใจสภาพของความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีทัศนคติที่ดีต่อบุคคลแวดล้อมและมีความวิตกกังวลน้อย จากความหมายของการปรับตัวทางสังคมดังกล่าว จะเห็นว่ามีตัวแปรที่สำคัญ 3 ตัวแปรซึ่งเป็นตัว

บ่งชี้ว่าบุคคลใดมีการปรับตัวทางสังคมได้ดีหรือไม่เพียงไร คือ ความเข้าใจตนเอง ความวิตกกังวล และการมีทัศนคติต่อบุคคลแวดล้อม

ความเข้าใจตนเอง หรือความรู้สึกและการรับรู้เกี่ยวกับตน (Self Concept) หมายถึง ความรู้สึก ทัศนคติ หรือการรับรู้ที่บุคคลมีต่อตนเองในด้านต่าง ๆ ได้เป็น 3 ด้าน ตามแนวของ อเคเรท (อภาพล โอง์เคลือบ 2515 : 9อ้างอิงมาจาก Akeret. 1965 : 491 - 3) ดังนี้

1. ด้านค่านิยมเกี่ยวกับการเรียน (Academic Value) ได้แก่ ความรู้สึกต่อตนเองเกี่ยวกับสติปัญญา แรงสูงใจ นิสัยในการเรียน ทักษะในการอ่าน แรงกดดันจากทางบ้าน การแข่งขัน และการเลือกอาชีพ
2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) ได้แก่ ความรู้สึกต่อตนเอง อันเกิดจากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ความสามารถในการคบเพื่อน สภาพความไว้วางใจต่อสังคม (Social Sensitivity)
3. ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (Emotional Adjustment) ได้แก่ ความรู้สึกต่อตนเองเกี่ยวกับความกดดันทางอารมณ์ ความวิตกกังวล ความสุข ความขุ่นเคือง ความตึงเครียด ความรำคาญใจ ความเบื่อหน่าย

ความวิตกกังวล หมายถึง สภาพทางอารมณ์ที่บุคคลรู้สึกไม่สบายใจ ตึงเครียด ขาดความมั่นคงปลอดภัย หรือเกิดความกลัว เมื่อบุคคลถูกเร้าให้เกิดความรู้สึกหรืออยู่ในสภาพอารมณ์ดังกล่าว บุคคลจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น ห่มหมอง เศร้าซึม เคร่งเครียด หงุดหงิด อารมณ์เสียได้ง่าย กังวลใจ หวาดระแวง หวาดกลัว คิดฟุ้งซ่าน เป็นต้น พฤติกรรมที่แสดงถึงความวิตกกังวล แบ่งออกได้เป็น 6 ประการคือ (อภาพล โอง์เคลือบ 2515 : 8)

1. องค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งแสดงว่าตื่นเต้นตกใจง่าย รุกเร้า รุนแรง ใจร้อน ขาดความรอบคอบ ขาดความอดทนต่อสิ่งเร้า
2. องค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งแสดงว่ามีความหวาดกลัว (Apprehensive) กังวลใจ ใจคอเศร้าหมอง มีความทุกข์ รู้สึกว่าตนเองผิดอยู่เสมอ
3. องค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งแสดงว่ามีอารมณ์ตึงเครียด เคร่งเครียด เอาจริง เอาจัง เกิดความคับข้องใจและหงุดหงิดอยู่เสมอ

4. องค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งแสดงว่ามีอารมณ์หัวเหวี่ยง อารมณ์ไม่มั่นคง อารมณ์เสียได้ง่าย เปลี่ยนความสนใจง่าย ไม่เป็นตัวของตัวเอง

5. องค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งแสดงว่า ชี้อาย ประหม่า ไม่กล้าแสดงออก ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

6. องค์ประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมซึ่งแสดงว่า มีความขัดแย้งในตนเองเนื่องจากควบคุมตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัยไม่ได้ (Undisciplined Self - Conflict) คือ มีจิตใจวุ่นวาย คิดฟุ้งซ่าน ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ ชอบทำอะไรตามใจตนเอง ไม่สนใจต่อระเบียบกฎเกณฑ์ของ หมู่คณะและสังคม

ทัศนคติต่อบุคคลแวดล้อม บุคคลแวดล้อมในที่นี้ได้แก่ ญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น ทัศนคติต่อบุคคลแวดล้อม หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกต่อบุคคล อาจเป็นไปในทางที่ดี ขัดแย้ง หรือเป็นกลางก็ได้

พฤติกรรมที่แสดงถึงการประสพความล้มเหลวในการปรับตัว คือ ความไม่สบายใจ ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปของ ความเศร้าสร้อย ความกังวล การคิดถึงแต่ความผิด หรือกลัวความเจ็บไข้ บุคคลใดถ้าเกิดสิ่งเหล่านี้อยู่ในใจเป็นเวลานานหรืออยู่ในระดับสูงจะทำให้บุคคลนั้นตกอยู่ในความทุกข์ยาก จากการที่บุคคลไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับโครงสร้างทางสังคม หรือไม่สามารรถปรับตัวให้เข้ากับวิถีชีวิตแบบที่สมาชิกส่วนใหญ่ยึดถือปฏิบัติกันได้อย่างส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมได้ ปัญหาสังคมเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมอุตสาหกรรมมากกว่าในสังคมเกษตรกรรมหรือสังคมชาวป่าชาวเขา (อมรา พงคำพิชัย 2521 : 100)

จากการศึกษางานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัว คมเพชร สัตร์คู่ภูล (2515) ศำนง ผลบุญ (2515) วนิดา มนัสไพฑูริย์ (2515) และ ยุพิน นิลบัณฑิต (2515) พบว่านักศึกษาชายระดับประกาศนียบัตรชั้นสูงปีที่ 2 ของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และกรุงเทพฯ - ธนบุรี มีปัญหาการปรับตัวมากกว่านักศึกษาหญิง

โดยสรุปการศึกษาในเรื่องการปรับตัวพบว่า ผู้ที่มีเพศและถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน มีการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกัน

ความทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

สังคมไทยในปัจจุบันกำลังเปลี่ยนแปลงและพัฒนาจากสังคมแบบดั้งเดิม ซึ่งเป็นสังคมเกษตรกรรม ไปสู่สังคมแบบใหม่ที่มุ่งการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของประชาชนมิได้จำกัดอยู่เฉพาะแต่ในเมืองเท่านั้น ในชนบทเองก็มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมและวัฒนธรรมซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการคมนาคมที่เจริญขึ้นทำให้ชนบทได้เรียนรู้ลักษณะและพฤติกรรมของสังคมเมือง ซึ่งทำให้คนในชนบทต้องการที่จะมีความเป็นอยู่และมีรายได้ดีขึ้น จึงเริ่มหันหลังให้กับวัฒนธรรมชนบท ไปยอมรับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจใหม่โดยหวังว่า จะทำให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการศึกษาของ ไพฑูรย์ เครือแก้ว (2505) ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงของสังคมชนบท โดยสำรวจหมู่บ้านในจังหวัดลำปาง พบว่า หมู่บ้านที่มีการติดต่อกับตัวเมืองมาก จะมีระดับของการเปลี่ยนแปลงสูง

จากการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมมาสู่แบบใหม่นี้ ทำให้มีผู้สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง "ความทันสมัย" มากขึ้น การศึกษาเรื่องความทันสมัยของบุคคลจะทำให้เราทราบถึงลักษณะพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์รวมทั้ง ปัญหาการปรับตัวในสังคมแบบใหม่ด้วย ซึ่งจะเป็นแนวทางที่จะช่วยให้เราสามารถปรับปรุงวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลให้ดีขึ้นได้

ความหมายของ "ความทันสมัย"

โดยทั่ว ๆ ไปการศึกษาเกี่ยวกับความทันสมัยแบ่งได้เป็น 2 ระดับคือ ระดับสังคม และระดับบุคคล ระดับแรกมุ่งศึกษาถึงตัวแปรต่าง ๆ ทางสังคม เช่น ระดับการศึกษาหรือระดับการอ่านออกเขียนได้ของประชาชน รายได้หัวเฉลี่ยของพลเมืองแต่ละคน สัดส่วนของจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในเมือง สัดส่วนของประชากรที่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรม จำนวนเครื่องรับวิทยุ จำนวนหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์ออกจำหน่ายแต่ละวันต่อจำนวนประชากร และดัชนีการบริโภคพลังงาน เป็นต้น ถ้าสิ่งทีกล่าวมานี้มีระดับหรือปริมาณสูง ก็อาจแสดงว่าสังคมนั้นมีความทันสมัย (ณรงค์ศักดิ์ สันทรินวล 2520 : 1)

ในระดับบุคคล ความทันสมัย คือ กลุ่มของค่านิยมซึ่งสะท้อนออกมาในรูปของกลุ่มของลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกัน ถ้าเป็นลักษณะภายในก็โดยการมีความยึดหยุ่นทางจิต

(mental flexibility) ในการจัดการกับสถานการณ์ใหม่ ๆ และถ้าเป็นลักษณะภายนอกก็โดยการมีพฤติกรรมตามแบบฉบับของสังคมเมืองและสังคมอุตสาหกรรม (Portes, 1973 : 16)

ลักษณะของบุคคลที่มีความทันสมัย

อิงคิลส์ (Inkeles, 1973) ได้รายงานถึงโครงการ "Social and Cultural Aspects of Economic Development" ที่ศูนย์กิจกรรมระหว่างชาติที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ซึ่งได้สัมภาษณ์ผู้ชาย 6,000 คน จาก 6 ประเทศที่กำลังพัฒนา คือ ประเทศอาร์เจนตินา อินเดีย อินโดนีเซีย อิสราเอล ไนจีเรีย และปากีสถานตะวันออก โดยถามถึงทัศนคติ ค่านิยม ความคิดเห็น และการรายงานที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลอื่นและของตนเองในเกือบจะทุกๆ ด้านของชีวิตประจำวัน ปรากฏว่า กลุ่มลักษณะที่เกี่ยวกับทัศนคติ ค่านิยม และวิถีปฏิบัติของบุคคลที่มีความทันสมัยที่เด่น ๆ ได้แก่

1. เปิดตัวเองต่อประสบการณ์ใหม่ ๆ ทั้งกับบุคคลและกับวิธีการใหม่ ๆ ในการทำสิ่งต่าง ๆ เช่นการพยายามควบคุมการเกิด
2. ยืนยันความเป็นอิสระจากอำนาจของปូชนิยบุคคล เช่น ปิตามารดา และพระ และเปลี่ยนความยอมรับนับถือไปยังผู้นำของรัฐบาล ผู้นำของกิจกรรมชุมชน สหภาพทางการค้า เป็นต้น
3. เชื่อในประสิทธิภาพของวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ละทิ้งความนิ่งเฉยและความเชื่อโชคลาง เมื่อเผชิญกับอุปสรรคในชีวิต
4. มีความทะเยอทะยานในเรื่องของตัวเอง และของบุตรที่จะให้ประสบความสำเร็จในเป้าหมายทางงานอาชีพขั้นสูง และทางการศึกษา
5. ชอบคนที่ตรงต่อเวลา และแสดงความสนใจในการวางแผนงานของตนเองอย่างรอบคอบล่วงหน้า
6. แสดงความสนใจอย่างมากและมีส่วนอย่างแข็งขันในกิจกรรมการเมือง กิจกรรมของชุมชน และการเมืองระดับท้องถิ่น
7. มีความพยายามอย่างมากที่จะติดตามข่าวสาร และสนใจข่าวของประเทศและระหว่างประเทศ มากกว่าข่าวกีฬา คำสอน หรือกิจกรรมของท้องถิ่นเท่านั้น

ลักษณะที่ใช้นิยามบุคคลทันสมัยนี้ไม่แตกต่างกันในระหว่างอาชีพและในระหว่าง

วัฒนธรรม

การวัดความทันสมัย

ในการตัดสินว่าบุคคลใดมีความทันสมัยมากน้อยเพียงใดนั้น นักวิจัยได้สร้างมาตราสำหรับวัดความทันสมัยของบุคคล (modernity scale) ขึ้น มาตราดังกล่าวประกอบด้วยข้อคำถามที่ถามถึงทัศนคติ ค่านิยม ความคิดเห็น และพฤติกรรมในเรื่องต่าง ๆ จากการที่นักวิจัยทำการวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) ของข้อคำถามทั้งหมดในมาตรานี้ พบว่ามีองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกันในหลายมาตราวัดที่สร้างขึ้นเพื่อใช้ศึกษาความทันสมัยของบุคคลในสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกันไป เช่นการศึกษาในประเทศ 6 ประเทศที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ ประเทศอาร์เจนตินา ฮิสปันเนีย อิสราเอล ไนจีเรีย และปากีสถานตะวันออก (Inkeles. 1973) การศึกษาของปอร์เตส (Portes. 1973) ในประเทศกัวเตมาลา การศึกษาของชไนเบิร์ก (Schnaiberg. 1970) ในประเทศตุรกี และการศึกษาของคาล (Kahl. 1968) ในประเทศเม็กซิโกและบราซิล เป็นต้น

ในบรรดามาตราวัดความทันสมัยที่ได้ใช้ในหลายประเทศที่กล่าวมานี้ มาตราที่สร้างขึ้นโดยสมิธและอิงเคิล (Smith and Inkeles) ชุดสั้นที่มีชื่อว่า "Overall Modernity Scale" (OM - 12) ที่ใช้ในการวิจัยนี้ นับว่าเป็นแบบวัดที่ได้รับการพิสูจน์แล้วว่ามีความเชื่อมั่นสูง และในปัจจุบันได้ถูกนำไปใช้ในประเทศที่กำลังพัฒนามากกว่า 12 ประเทศ (Inkeles. 1973: 345)

คะแนนความทันสมัยกับพฤติกรรม

ได้มีผู้นำคะแนนจากแบบวัดความทันสมัยไปทำนายและหาความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ และพบผลที่สอดคล้องกันที่น่าสนใจดังนี้

อาร์มเมอร์ และ ไอแซค (Armer and Issac. 1978) ได้ทำการวิจัยที่คอสตาริกา (Costa Rica) ประเทศเล็ก ๆ ในอเมริกากลางที่มีการปกครองแบบประชาธิปไตย มีความมั่นคงทางสังคมอย่างกว้างขวาง มีโครงการประกันสุขภาพ และมีระดับการอ่านออกเขียนได้ 89 % กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมผู้มีการศึกษาหลายระดับทั้งในชนบทและในเมือง เป็นผู้ชาย 210 คน

ใช้การสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบวัดความทันสมัยทางจิตของ สมิธ และ
อิงคิลล์ (OM - 11) จากการวิเคราะห์หลายแบบให้ผลสำคัญที่คงเส้นคงวา คือ ความทันสมัยทาง
จิตมีผลในทางทำนายพฤติกรรม 3 ประการ คือ การอ่านหนังสือพิมพ์บ่อยครั้ง การล่วมนมนต์น้อย
ครั้ง และการเข้าร่วมอภิปรายเรื่องการเมือง

ผลดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อิงคิลล์ (Inkeles. 1973) ที่ศึกษาประเทศที่
กำลังพัฒนา 6 ประเทศดังที่เคยกล่าวมาแล้ว ซึ่งปรากฏว่าทัศนคติที่มีต่อความทันสมัยมีความสัมพันธ์กับ
พฤติกรรม ผู้ที่ถูกประเมินจากแบบวัดที่ทัศนคติว่าเป็นบุคคลที่ทันสมัย มักจะเข้าร่วมในองค์การต่าง ๆ
โดยสมัครใจ อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ทุกวัน มีการพูดหรือเขียนบทความเกี่ยวกับชุมชน มีการ
อภิปรายเรื่องการเมืองกับภรรยา มากกว่าผู้ที่ถูกประเมินว่ามีความทันสมัยน้อย

ดังนั้นจึงมีหลักฐานพอสมควรที่อาจจะกล่าวได้ว่า ความทันสมัยของบุคคลที่ประเมินมาจาก
มาตรวัดความทันสมัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทันสมัยหลายประการ

ความทันสมัยกับตัวแปรทางสังคมและการศึกษา

สำหรับตัวแปรในเรื่องอายุนั้น เลอร์เนอร์ (Portes. 1973 : 29 อ้างอิง
มาจาก Lerner. 1965) กล่าวว่า ในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น เรื่องอายุก็สัมพันธ์ฐานว่ามีผลต่อ
ความทันสมัยเพราะว่าบุคคลที่อายุน้อยกว่าจะปรับตัวในสังคมให้มีแบบแผนของพฤติกรรมแบบตะวันตก
มากกว่าบุคคลรุ่นก่อน ๆ แต่จากการศึกษาของ ปอร์เตส (Portes. 1973) ในประเทศกัวเตมาลา
ซึ่งเป็นประเทศเล็กที่ยังด้อยพัฒนาในกลุ่มลาตินอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นชนชั้นต่ำที่แต่งงานแล้ว โดย
การสัมภาษณ์ทั้งสามีและภรรยา จำนวน 580 คู่ พบว่า อายุไม่สัมพันธ์กับความทันสมัย

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เปรียบเทียบทัศนคติแบบดั้งเดิม - แบบทันสมัย (tradit-
ional - modern attitude) ระหว่างนักเรียนที่อยู่นั้นเรียนต่างกัน ซึ่งแน่นอนว่าจะมีอายุ
แตกต่างกันด้วย เช่นที่ เฟลด์แมน (Feldman. 1975) ศึกษาเด็ก Gusii ซึ่งอยู่ทางตะวันตก
เฉียงใต้ของเคนยา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถม มัธยม และหลังจากมัธยม
(postsecondary school) จำนวน 371 คน พบว่า นักเรียนมัธยมที่อยู่นั้นสูงกว่ามีทัศนคติ

ที่ทันสมัยมากกว่านักเรียนที่อยู่ชั้นต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ เลอ คอมต์ (Feldman. 1975 : 135 อ้างอิงมาจาก Le Compte and Le Compte. 1970) ที่พบว่า นักเรียนปีแรกของโรงเรียนมัธยมในประเทศตุรกีมีทัศนคติแบบดั้งเดิมมากกว่านักเรียนชั้นปีที่ 3 แต่นักเรียนชายระดับประถมที่อยู่ชั้นสูงกว่าและนับถือคริสต์ศาสนานิกายโปรเตสแตนต์ มีทัศนคติแบบดั้งเดิมสูงกว่านักเรียนระดับประถมที่อยู่ชั้นต่ำกว่า

แม้ว่าจะมีความสอดคล้องในผลการวิจัยพอควร แต่กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยที่กล่าวมาอาจมีระดับอายุที่ไม่แตกต่างกันมาก จึงทำให้ไม่เห็นความแตกต่างในเรื่องความทันสมัยอย่างชัดเจนพอ สำหรับในงานวิจัยครั้งนี้จะศึกษาข้าราชการซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ถึง 60 ปี ซึ่งมีระดับอายุที่แตกต่างกันมาก จึงคาดว่าจะพบความแตกต่างในเรื่องความทันสมัยระหว่างข้าราชการที่มีอายุต่างกัน

ส่วนตัวแปรในเรื่องเพศ เฟลด์แมน (Feldman. 1975) พบว่านักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ทันสมัยมากกว่านักเรียนชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ โอมารี (Feldman. 1975 : 135 อ้างอิงมาจาก Omari. 1960) ที่พบว่านักเรียนหญิงชั้นมัธยมของกาณา มีทัศนคติแบบทันสมัยมากกว่านักเรียนชาย

สำหรับตัวแปรในเรื่องการศึกษานั้น อิงเคลส์ (Inkeles. 1973 : 343) กล่าวว่า เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่ทำให้บุคคลเป็นคนทันสมัย ผลการวิจัยของปอร์เตส (Portes. 1973) ในกัวเตมาลา ก็พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์สูงกับความทันสมัย และจากการศึกษาของอาร์เมอร์และไอแซค (Armer and Isaac. 1978) ที่กระทำในคอโลราโด ก็พบว่า จำนวนปีที่ได้รับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ทันสมัยหลายด้าน

ดังนั้นจากผลวิจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ สรุปได้ว่า บุคคลที่มีระดับอายุ เพศ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความทันสมัยในระดับที่แตกต่างกันด้วย

ความทันสมัยกับการปรับตัว

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างความทันสมัยกับการปรับตัวนั้น ได้มีผู้ศึกษาในต่างประเทศไว้ดังนี้

อิงคิลล (Inkeles, 1973) ได้ศึกษาผลของ การศึกษา การย้ายถิ่นจากชนบทสู่ในเมือง การทำงานในโรงงาน การมีที่อยู่ในเมือง และการได้สัมผัสกับสื่อมวลชน (ซึ่งเหล่านี้จัดเป็นประสบการณ์ของความทันสมัย) ที่ต้องการปรับตัวของบุคคล โดยทำการศึกษาใน 6 ประเทศที่กำลังพัฒนา แบบทดสอบที่วัดการปรับตัวผู้วิจัยใช้ "Psychosomatic Symptoms Test" ผลปรากฏว่าผู้ที่ย้ายเข้ามาอยู่ในตัวเมืองกับผู้ที่ยังคงอยู่ในชนบท ผู้ที่มีประสบการณ์ในโรงงานคิดเป็นจำนวนปีมากกว่าผู้ที่ประสบการณ์เป็นจำนวนปีน้อย ผู้ที่สัมผัสกับสื่อมวลชนมากกว่าผู้ที่สัมผัสกับวิทยุ หนังสือนิตยสาร และภาพยนตร์น้อย ได้คะแนนจากแบบทดสอบการปรับตัวพอ ๆ กัน

แต่ ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล (ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล 2520 : 6 - 7) ผู้ซึ่งศึกษาเรื่อง ความทันสมัยและปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาไทยในมหาวิทยาลัยอาวาย และได้รวบรวมผลการวิจัยเรื่องความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม และความเครียดทางด้านจิตใจในชนบทของประเทศเปรู ผลวิจัยเรื่องอิทธิพลของความไม่ทันสมัยที่ต้องการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาเกาหลีที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยวิลคอนฮินและผลการศึกษาปัญหาการปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาญี่ปุ่นและฟิลิปปินส์ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยอาวาย ผู้ค้นคว้าได้สรุปว่า ความทันสมัยมีความสัมพันธ์เชิงลบกับปัญหาการปรับตัว หรือกล่าวในอีกนัยหนึ่งคือ ในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมสมัยใหม่ คนที่ทันสมัยมักจะมีปัญหาการปรับตัวน้อยกว่าคนที่ไม่ทันสมัย

จากการรวบรวมและวิเคราะห์เอกสารการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้พื้นฐานในการตั้งสมมติฐานการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้กล่าวมาแล้วในบทนำ สมมติฐานในการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมมีดังต่อไปนี้คือ

ข้อสมมติฐาน

1. คนไทยที่เป็นข้าราชการในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีทัศนคติเชิงลบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม
2. ความสัมพันธ์เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง กับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย

3. ความสํานึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่คํานึงต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่แยกออกตามลักษณะถิ่นที่อยู่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา และฝ่ายของงานที่ประจำอยู่

4. คนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีการศึกษาสูง และได้คะแนนความสํานึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมสูง มีที่คํานึงต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่ดีกว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีการศึกษาต่ำ และได้คะแนนความสํานึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่ำ

5. คนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีการศึกษาสูง และได้คะแนนที่คํานึงต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมสูง มีการปรับตัวทางสังคมมากกว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีการศึกษาต่ำ และได้คะแนนที่คํานึงต่อการเปลี่ยนแปลงต่ำ

6. คนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีการศึกษาสูง และได้คะแนนการปรับตัวทางสังคมสูง มีความทันสมัยมากกว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีการศึกษาต่ำ และได้คะแนนการปรับตัวทางสังคมต่ำ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ คนไทยที่เป็นข้าราชการที่มีอายุ 18 - 60 ปี ทำงานในสำนักงานที่ราชการ (สำนักงานที่ราชการ หมายถึง ที่ทำการเขต ๑ สำหรับในกรุงเทพฯ และ หมายถึง ศาลากลางจังหวัด และสำนักงานเทศบาล สำหรับต่างจังหวัด) ซึ่งแบ่งออกเป็นฝ่าย การเกษตร ฝ่ายการปกครอง ฝ่ายการศึกษาและเทศบาล โดยผู้ที่ทำงานในกรุงเทพฯ ต้อง อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ส่วนผู้ที่ทำงานต่างจังหวัดก็ต้องอาศัยอยู่ในต่างจังหวัด (จังหวัดใดก็ตามยกเว้นกรุงเทพฯ) ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปเช่นกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยศึกษาได้แก่ ผู้ทำงานในสำนักงานที่ราชการทั้งในกรุงเทพฯ และต่าง จังหวัด ซึ่งมีลักษณะตามที่ได้กล่าวมาแล้ว การลุ่มกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้วิธี การสุ่มเขตก่อนโดยการสุ่มอย่างง่ายมา 6 เขต แบ่งเป็นเขตรอบในกรุงเทพฯ และเขตรอบนอก กรุงเทพฯ อย่างละ 3 เขต ได้แก่ เขตบางรัก เขตสัมพันธวงศ์ เขตบางกะปิ เขตราชบุรี บุระณะ เขตหนองจอก และเขตร่มบุรี กลุ่มตัวอย่างคือผู้ที่ทำงานเป็นข้าราชการในที่ทำการเขต ที่สุ่มได้ เป็นจำนวน 385 คน สำหรับต่างจังหวัด ผู้วิจัยสุ่มจังหวัดก่อนให้จำนวนจังหวัดเท่ากับ จำนวนเขตที่สุ่มได้ในกรุงเทพมหานคร จากการสุ่มอย่างง่ายได้ จังหวัดพะเยา จังหวัดตาก จังหวัดพัทลุง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ที่ทำงานในศาลากลางจังหวัด และผู้ที่สังกัดสำนักงานเทศบาล ทั้ง 6 จังหวัด เป็นจำนวนทั้งสิ้น 588 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม 4 ฉบับ พร้อมทั้งรายละเอียด เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ได้แก่

1. แบบสอบถามความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม
2. แบบสอบถามทัศนคติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม
3. แบบสอบถามการปรับตัวทางสังคม
4. แบบสอบถามความทันสมัย

วิธีการสร้างและลักษณะของ เครื่องมือ

1. แบบสอบถามความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นโดยอาศัยเนื้อหาของวัฒนธรรม 4 ประการ คือ ด้านคติธรรม เนติธรรม วัตถุธรรม และสหธรรม (เอกสารวัฒนธรรมฉบับที่ 2 2497) ซึ่งใน 4 ประการนี้ยังประกอบด้วย 48 หัวเรื่องย่อย

การพิจารณาตัดสินว่าเนื้อหาของสังคมและวัฒนธรรม 48 หัวเรื่องที่จะศึกษานี้มีการเปลี่ยนแปลงจริงหรือไม่ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับในปัจจุบัน และถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจะเปลี่ยนแปลงไปในทางใด ในขั้นต้นผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามให้บุคคลหลายกลุ่มแสดงความคิดเห็น เพื่อเลือกเอาหัวเรื่องที่มีผู้เห็นพ้องต้องกันว่ามีการเปลี่ยนแปลงจริงมาสร้างเป็นแบบสอบถาม กลุ่มบุคคลดังกล่าวประกอบด้วย บุคคลที่อยู่ในระดับอายุต่างๆ กัน และผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งสิ้น 258 คน ผลจากการวิเคราะห์การสอบถามขั้นนี้ปรากฏว่า เนื้อหาทางสังคมและวัฒนธรรมไทยทั้ง 48 เรื่อง ผู้ตอบส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกันว่ามีการเปลี่ยนแปลงจริง

ขั้นต่อมาผู้วิจัยจึงได้นำเนื้อหาของสังคมและวัฒนธรรมทั้ง 48 หัวเรื่องมาสร้างเป็นแบบสอบถาม โดยที่แต่ละหัวเรื่อง ผู้วิจัยจะสร้างคำถาม 2 แบบต่างกัน กล่าวคือ แบบแรกจะถามในสถานการณ์ทั่วไป ส่วนแบบที่สองจะเป็นแบบสถานการณ์เฉพาะ คำถามทั้ง 2 แบบจะรวมอยู่ในแบบสอบถามฉบับเดียวกัน มีจำนวนข้อคำถามทั้งสิ้น 96 ข้อ

สำหรับคำตอบจะเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ คำตอบที่แสดงว่าไม่มีความสำคัญ และมีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลง

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ก่อนกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เป็นจำนวนประมาณ 60 คน เพื่อการปรับปรุงแบบสอบถาม

ตัวอย่างคำถามในแบบสอบถามความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

และวัฒนธรรมพร้อม คำสั่ง :

เรื่องต่อไปนี ท่าน เห็นว่ามีการ เปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติหรือไม่ ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา โดยพิจารณาถึงสัดส่วนของการปฏิบัติในปัจจุบัน เทียบกับสัดส่วนของการปฏิบัติในอดีต แต่ละคำถามให้ท่าน เลือกตอบ เพียงข้อเดียว โดยกาเครื่องหมาย ✓ ทับบนตัวอักษรหน้าข้อความที่ท่านเลือก

ตัวเลือกที่ว่า "ไม่น้อยลง" หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางมากขึ้นหรือ เท่าเดิม

(แบบสถานการณ์ทั่วไป) 1. คนไทยถือกันว่า ปิตามารดาเป็นพระของลูก ดังนั้นลูกควรเคารพ เอาใจใส่ช่วยเหลือการทำงานและอยู่ในโอวาท สมัยนี้คนที่ยังคงปฏิบัติ เช่นนี้มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนสมัย ก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

(แบบสถานการณ์เฉพาะ) 2. คุณแม่ได้เลี้ยงนงคราญมาและให้การศึกษาจนจบ ม.ศ. 3 แล้ว หนึ่งคุณแม่เป็นไข้หวัด จึงขอให้นงคราญช่วยซักผ้าให้ นงคราญบ่นว่างานมาก แล้วทำให้อย่างไม่เต็มใจนัก คนแบบนี้ในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

การตรวจให้คะแนน

ถ้าตอบว่า "ไม่น้อยลง" หรือ "น้อยลง" ซึ่งแสดงว่ามีความสำนึก ในการเปลี่ยนแปลง ได้ 1 คะแนน

ถ้าตอบว่า "ไม่ทราบ" หรือ "ไม่สนใจ" ซึ่งแสดงว่าไม่มีความสำนึก ในการเปลี่ยนแปลง ได้ 0 คะแนน

จากการหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.97

2. แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นโดยอาศัย เนื้อหาของสังคมและวัฒนธรรม 48

หัวเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลง ประโยคคำถามในแบบสอบถามจะเป็นแบบสถานการณ์ที่แสดงให้เห็น

ถึงการเปลี่ยนแปลงในวิถีการดำเนินชีวิตในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา แล้วให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกว่า "ชอบ" หรือ "ไม่ชอบ" การเปลี่ยนแปลงนั้น พร้อมทั้งให้แสดงความคิดเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่ด้วย เพื่อเป็นการช่วยตรวจสอบการแสดงทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจริง จำนวนข้อคำถามมีทั้งสิ้น 48 ข้อ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงไปทดลองใช้กับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เป็นจำนวนประมาณ 60 คน เพื่อการปรับปรุงแบบสอบถาม

ตัวอย่างคำถามในแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม พร้อมคำสั่ง :

เรื่องต่อไปนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา

โปรดกาเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรหน้าข้อความที่ตรงกับความรู้สึกและความเห็นของท่าน

1. คนไทยแต่ก่อนถือว่าลูกต้องตอบแทนคุณบิดามารดา แต่บัดนี้ได้เปลี่ยนไปในทำนองว่า บิดามารดามีหน้าที่เลี้ยงดู ลูกไม่จำเป็นต้องตอบแทนคุณ

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

การตรวจให้คะแนน

ถ้าตอบว่า "ชอบ" หรือ "จริง" ได้ 1 คะแนน

ถ้าตอบว่า "ไม่ชอบ หรือ "ไม่จริง" ได้ 0 คะแนน

จากการหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.97

3. แบบสอบถามการปรับตัวทางสังคม

แบบสอบถามการปรับตัวทางสังคมที่ใช้ในการวิจัยได้ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามในโครงการสุขภาพจิตในโรงเรียน ซึ่งสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์เป็นผู้สร้าง แบบสอบถามการปรับตัว

ทางสังคมประกอบด้วย แบบสอบถาม 3 ชุด คือ แบบสอบถามมโนภาพแห่งตน แบบสอบถาม
ความวิตกกังวล และแบบสอบถามทัศนคติต่อบุคคลแวดล้อม ชุดละ 20 ข้อ แบบสอบถามทั้ง 3
ชุดนี้ ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้ก่อน กับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป เป็นจำนวนประมาณ
20 คน เพื่อการปรับปรุงแบบสอบถาม

ตัวอย่างคำถามในแบบสอบถามการปรับตัวทางสังคม พร้อมคำแนะนำใน
การตอบแบบสอบถาม :

แบบสอบถามตอนนี้ ต้องการทราบความรู้สึกนึกคิดต่างๆ ไปของท่าน โดย
จะมีข้อความให้อ่าน เพื่อให้พิจารณาว่าท่านมีลักษณะที่เหมือนกับข้อความนั้นๆ หรือไม่เพียงใด
ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบที่ผิดหรือถูก เพราะแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก หรือแนวการปฏิบัติ
ที่ไม่เหมือนกัน ข้อสำคัญขอให้ตอบตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ตัวอย่างคำถามในแบบสอบถามมโนภาพแห่งตน

1 ข้าพเจ้ามีความสามารถในการเล่นกีฬา

1	2	3	4	5	6
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

1	หมายถึง	ไม่จริงเลย
2	หมายถึง	ไม่จริง
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่จริง
4	หมายถึง	ค่อนข้างจริง
5	หมายถึง	จริง
6	หมายถึง	จริงที่สุด

จะเห็นได้ว่า ตัวเลขที่มากขึ้น หมายถึงว่า มีความจริงมากขึ้น ให้เขียน
เครื่องหมายวงกลม ○ ล้อมรอบตัวเลขที่ท่านเลือก

ตัวอย่างคำถามในแบบสอบถามความวิตกกังวล

1 ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นง่าย

1	2	3	4	5	6
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

ตัวอย่างคำถามในแบบสอบถามทัศนคติต่อบุคคลแวดล้อม

1. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณคนแวดล้อมของข้าพเจ้ามักกำหนดิ เติ้นข้าพเจ้า

1	2	3	4	5	6
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

การตรวจให้คะแนน

แบบสอบถามทั้ง ๓ ฉบับนี้ ผู้วิจัยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนเหมือนกัน กล่าวคือ ถ้านักเรียนตอบคำถามไปทางบวกก็จะได้คะแนนมาก แต่ถ้านักเรียนตอบคำถามไปทางลบก็จะได้คะแนนน้อย ดังตัวอย่าง

ข้าพเจ้ารู้สึกดี เติ้นง่าย

ถ้าตอบ	1	คือ	ไม่จริงเลย	ได้คะแนน	6	คะแนน
	2	คือ	ไม่จริง	ได้คะแนน	5	คะแนน
	3	คือ	ค่อนข้างไม่จริงได้คะแนน	4	คะแนน	
	4	คือ	ค่อนข้างจริง	ได้คะแนน	3	คะแนน
	5	คือ	จริง	ได้คะแนน	2	คะแนน
	6	คือ	จริงที่สุด	ได้คะแนน	1	คะแนน

จากการหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ได้ค่าเท่ากับ 0.98

4. แบบสอบถามความทันสมัย

แบบสอบถามความทันสมัยที่ใช้ได้ปรับปรุงมาจาก "Overall Modernity Scale" ของอิงคิลิส และ สมิธ (Inkeles and Smith, 1974) แบบสอบถามประกอบด้วย 14 ข้อคำถาม คำตอบมีแบบเลือกตอบและเติมคำ การให้คะแนนแตกต่างกันในแต่ละข้อ

ตัวอย่างคำถามในแบบสอบถามความทันสมัย

1. ท่านเคยเป็นทุกข์เดือดร้อนหรือห่วงใยมากเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองที่เป็นข่าวอยู่ในขณะนี้ จนกระทั่งใครจะทำอะไรลงไปสักอย่างหนึ่ง เพียงใด ปัญหาเช่น

น้ำมันขาดแคลน สินค้าราคาสูง ปัญหาผู้อพยพ ปัญหาน้ำท่วม เป็นต้น

☐ บ่อยๆ

☐ บางครั้ง

☐ ไม่เคยเลย

คำตอบที่แสดงความทันสมัยจะได้คะแนนมาก กล่าวคือ

ถ้าตอบ บ่อยๆ ได้คะแนน 2 คะแนน

บางครั้ง ได้คะแนน 1 คะแนน

ไม่เคยเลย ได้คะแนน 0 คะแนน

จากการหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient)

ได้ค่าเท่ากับ 0.83

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดไปพร้อมๆ กัน โดยที่ในขั้นต้นผู้วิจัยได้ทำการติดต่ออย่างเป็นทางการกับผู้ว่าราชการจังหวัดและนายกเทศมนตรีของต่างจังหวัดทั้ง 6 จังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ส่วนในกรุงเทพมหานครผู้วิจัยได้ติดต่อขอความร่วมมือจากหัวหน้าเขตทั้ง 6 เขต จากนั้นผู้วิจัยได้อธิบายวัตถุประสงค์และความสำคัญของการทำวิจัย อธิบายการกรอกแบบสอบถามและได้มอบแบบสอบถามไว้ เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ พนักงานทุกคนในฝ่ายการศึกษา ฝ่ายการปกครอง ฝ่ายการเกษตร และเทศบาลได้มีเวลาตอบอย่างถี่ถ้วน พร้อมกันนี้ผู้วิจัยได้แนบของเปล่าติดแสตมป์ไว้ด้วยเพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามกลับคืนภายในเวลาที่กำหนด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) โดยศึกษาสิ่งต่อไปนี้

1. หาคะแนนเฉลี่ย (mean) มัชยฐาน (median) ฐานนิยม (mode) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ความโด่ง (kurtosis) และความเบ้ (skewness) ของคะแนนความสำคัญที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

2. ทดสอบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยใช้สถิติค่า ซี (z - test) แบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว

3. หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม การปรับตัวทางสังคมและความทันสมัย โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson)

4. ใช้สถิติค่า ที (t - test) ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม คะแนนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม คะแนนการปรับตัวทางสังคม และคะแนนความทันสมัย ระหว่างกลุ่มตัวอย่าง

4.1 ที่อยู่ในกรุงเทพและต่างจังหวัด

4.2 ที่อายุมาก และอายุน้อย

4.3 เพศชาย และเพศหญิง

5. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one - way analysis of variance) ในการเปรียบเทียบคะแนนความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม คะแนนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม คะแนนการปรับตัวทางสังคม และคะแนนความทันสมัย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่

5.1 มีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ

5.2 ทำงานฝ่ายการศึกษา ฝ่ายการปกครอง ฝ่ายการเกษตร และผู้ทำงานเทศบาล

ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe') ต่อไป

6. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (two - way analysis of variance) ในการหาปฏิสัมพันธ์ (interaction) ระหว่าง

6.1 ระดับการศึกษา และความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีต่อทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

6.2 ระดับการศึกษา และทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีต่อการปรับตัวทางสังคม

6.3 ระดับการศึกษา และการปรับตัวทางสังคม ที่มีต่อความทันสมัย

ผลและการอภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ข้อแรกที่เราได้กล่าวไว้ คือ การศึกษาครั้งนี้ต้องการสำรวจสภาพความสำนึกของข้าราชการไทยในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมว่าอยู่ในระดับใด จึงจะได้เสนอผลค่าสถิติพื้นฐานที่ได้จากคะแนนความสำนึกของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้มองเห็นภาพรวมในเรื่องนี้ ก่อนการพิสูจน์สมมติฐานข้อต่อ ๆ ไป ค่าสถิติพื้นฐานแต่ละตัว ได้คำนวณมาจากคะแนนในกลุ่มตัวอย่างนี้โดยไม่ได้เปรียบเทียบกับกลุ่มอื่นใด ด้วยกลุ่มตัวอย่างข้าราชการกลุ่มนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างกลุ่มแรกของการศึกษานำร่องในเรื่องความสำนึกของคนไทยด้านการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ผลที่ได้แสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

กลุ่มตัวอย่าง	N	MAXIMUM	MINIMUM	$\bar{X}$	S.D.	MODE	MEDIAN
กลุ่มรวม	1,000	192.00	44.00	183.31	16.61	192.00	190.24

จากตาราง 1 จะพบว่าคะแนนของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการนี้ส่วนมากอยู่ที่ 192 จากคะแนนเต็ม 192 และค่ามัธยฐานเท่ากับ 190.24 คะแนน แสดงว่าความสำนึกของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับสูงมาก อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าพิสัยของคะแนน (range) กว้างมาก คือ มีถึง 148 คะแนน โดยผู้ที่มีความสำนึกเรื่องนี้โดยสมบูรณ์ได้คะแนน 192 และผู้ที่มีความสำนึกเรื่องนี้น้อยที่สุดจากการวัดได้คะแนนเพียง 44 คะแนน และการกระจายของคะแนน (S.D.) เท่ากับ 16.61

ตาราง 2 แสดงว่า การปรับตัวของข้าราชการไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทันสมัย อยู่ในระดับสูงที่สุด รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่าง ทักษะคิดกับความทันสมัย และทักษะคิดกับการปรับตัว ซึ่งมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง ความสำนึกกับความทันสมัย ความสำนึกกับทักษะคิด และความสำนึกกับการปรับตัว มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับต่ำที่สุด และกล่าวได้ว่าผลการทดสอบยืนยันสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้

จากตารางนี้อาจอธิบายผลได้ว่า แม้ความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมจะมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับความทันสมัย ทักษะคิดที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวโดยทั่วไปก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถกล่าวได้ว่า ความเป็นผู้ทันสมัย ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง และการปรับตัวเหล่านี้จะเป็นตัวพยากรณ์ความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ได้อย่างแม่นยำ ส่วนความทันสมัยเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการคาดเดาแปรทั้งหลายที่ศึกษา ต่อเรื่องการปรับตัวของคนไทยที่เป็นข้าราชการ และเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีพอสมควรในทักษะคิดที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง ส่วนในด้านการปรับตัวโดยทั่วไปของคนไทย ทักษะคิดที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีพอสมควรตัวหนึ่งในเรื่องนี้

จากตาราง 3 ถึงตาราง 22 ต่อไปนี้เป็นการตรวจสอบสมมติฐานข้อที่ 3 และได้แยกการเล่นออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน เริ่มต้นด้วยกลุ่มที่มีถิ่นที่อยู่ต่างกัน (ตาราง 3 - 6) และตามมาด้วยกลุ่มที่มีอายุต่างกัน (ตาราง 7 - 10) เพศต่างกัน (ตาราง 11 - 14) ระดับการศึกษาต่างกัน (ตาราง 15 - 18) และฝ่ายของงานที่ประจำอยู่ต่างกัน (ตาราง 19 - 22) โดยลำดับ

จากตารางตั้งแต่ 3 ถึง 6 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ทักษะคิดต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่ต่างกัน

สำหรับการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ซึ่งกล่าวไว้ว่า คนไทยที่เป็นข้าราชการในกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติทางลบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อนี้ พบว่าคะแนนทัศนคติเป็นไปทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($Z = - 33.37$) หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการมีทัศนคติเชิงลบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลที่ได้นี้อาจอธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้าราชการ ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนต่าง ๆ อย่างเคร่งครัด การที่ต้องปฏิบัติตามเช่นนี้อยู่เสมอ อาจพัฒนาให้เกิดเป็นนิสัยที่เคยชินต่อการถูกจำกัดโดยหลักเกณฑ์ที่เคยปฏิบัติมา ทั้งในการประกอบอาชีพราชการยังมีสิ่งกำหนดและควบคุมการประพฤติปฏิบัติด้านศีลธรรมจรรยาในระดับที่สูง เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนทั่วไปด้วย ซึ่งอาจเป็นเหตุให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการมีความยึดหยุ่นน้อยในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และแสดงทัศนคติในทางลบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เพราะอาจมีหลายสิ่งหลายอย่างที่ยึดต่อการปฏิบัติเดิม ตลอดจนยึดต่อความรู้สึกและความเคยชินของตน ทำให้บุคคลในกลุ่มอาชีพนี้ยอมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่มักเกิดขึ้นโดยรวดเร็วได้ยาก

ในการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ซึ่งกล่าวว่า ความสัณนิกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย ผลการทดสอบดังกล่าวได้แสดงไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของข้าราชการไทย

	ความสัณนิก	ทัศนคติ	การปรับตัว	ความทันสมัย
ความสัณนิก	1.00	0.18***	0.14***	0.22***
ทัศนคติ		1.00	0.36***	0.39***
การปรับตัว			1.00	0.65***
ความทันสมัย				1.00

***p < .001

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของข้าราชการไทย เกี่ยวกับการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ในกรุงเทพฯ กับกลุ่มคนที่อยู่ต่างจังหวัด

ที่อยู่	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
กรุงเทพฯ	385	180.49	18.54	-5.24***
ต่างจังหวัด	588	185.79	13.00	

***p < .001

จากตาราง 3 แสดงว่าข้าราชการไทยที่อยู่ต่างจังหวัด มีคะแนนความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมสูงกว่าข้าราชการไทยที่อยู่ในกรุงเทพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลที่พบนี้อาจอธิบายได้ว่า คนไทยที่เป็นข้าราชการในส่วนกลางอยู่ในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมอย่างมาก ทั้งยังอาจเป็นส่วนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงนั้นเอง ด้วย ความใกล้ชิดต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว อาจทำให้คนไทยที่เป็นข้าราชการในกรุงเทพฯ ตระหนักในการเปลี่ยนแปลงน้อยกว่าคนไทยที่อยู่นอกส่วนกลางออกไป ซึ่งมองเห็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมได้ชัดเจนกว่า จึงยังให้เกิดความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมสูงกว่าเพื่อนข้าราชการในส่วนกลาง

เป็นที่น่าสังเกตว่าผลการวิจัยที่ได้นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่องความสำคัญในหน้าที่พลเมือง ซึ่งกระทำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนที่อยู่ต่างถิ่นกัน (สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ 2520) กล่าวคือ ในการศึกษาครั้งนั้น พบว่าเด็กนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมีความสำคัญทางหน้าที่พลเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารและการปกครองประเทศในระดับที่ต่ำกว่า เด็กนักเรียนที่อยู่นอกกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยที่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในตัว เมืองหลวงและต่างจังหวัดนี้อาจสะท้อนให้เห็นข้อที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งว่า เมื่อบุคคลอยู่ใกล้ชิดกับปัญหา ซึ่งในที่นี้คือการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว บุคคลนั้นมักมองข้ามหรือมองเห็นปัญหาเหล่านี้ได้ชัดเจนน้อยกว่าผู้ที่อยู่ห่างไกลออกไป เข้าทำนองที่ว่า ยิ่งอยู่ใกล้ชิดปัญหา ก็ยิ่งมองไม่เห็นปัญหา

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของข้าราชการไทย ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครกับกลุ่มคนที่อยู่ต่างจังหวัด

ที่อยู่	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
กรุงเทพฯ	385	57.85	17.91	0.97
ต่างจังหวัด	588	56.77	16.52	

จากตาราง 4 แสดงว่าข้าราชการไทยกลุ่มที่อยู่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด มีคะแนนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ผลที่พบว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการปฏิบัติงานอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงคล้ายคลึงกันนั้น อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างข้าราชการมีภูมิหลังทางอาชีพเดียวกัน คือ การเป็นข้าราชการ จึงมีแนวคิดและทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน หากมีการศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ระหว่างคนไทยที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ก็อาจจะพบความแตกต่างในเรื่องนี้ได้อย่างชัดเจนขึ้น ที่กล่าวเช่นนี้ก็เพราะในรอบสิบปีที่ผ่านมา มีการวิจัยที่เปรียบเทียบความแตกต่างทางด้านบุคลิกภาพของบุคคลในอาชีพต่าง ๆ เกิดขึ้นหลายชิ้น และในฐานะที่ทัศนคติเป็นส่วนสำคัญยิ่งส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ซึ่งน่าจะคาดหวังได้ว่าถ้ามีการค้นคว้าเปรียบเทียบหาความรู้สึกที่บุคคลต่างอาชีพมีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมก็น่าจะได้พบความแตกต่างในเรื่องนี้มากกว่าที่จะศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีภูมิหลังทางอาชีพเดียวกัน

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของข้าราชการไทย ระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ในกรุงเทพมหานครกับกลุ่มคนที่อยู่ต่างจังหวัด

ที่อยู่	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
กรุงเทพฯ	385	246.76	73.03	-5.68 ***
ต่างจังหวัด	588	268.86	48.23	

***p < .001

จากตาราง 5 แสดงว่าคนไทยที่อยู่ต่างจังหวัดมีคะแนนการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าคนไทยที่อยู่ในกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลที่ได้จากตารางนี้อาจพอมองเห็นภาพได้ว่า เนื่องมาจากในส่วนของกรุงเทพมหานคร เป็นจุดรวมของการเคลื่อนไหวในด้านการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มากมายทางสังคมและวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จึงมองเห็นได้ชัดเจนกว่าที่ปรากฏในส่วนภูมิภาค ดังนั้นคนในสังคมที่อยู่ในส่วนกลางซึ่งรวมเอาส่วนที่เป็นข้าราชการในกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ จึงจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ อย่างมาก และเนื่องจากแรงบีบบังคับทางสังคมมีมากและเข้มข้น การปรับตัวจึงเป็นไปอย่างราบรื่นได้ยาก ส่วนสภาพสังคมในต่างจังหวัด แรงบีบบังคับจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมยังมีไม่มากเท่ากับในส่วนกลาง บุคคลในสังคมส่วนภูมิภาคหรือต่างจังหวัดจึงมีการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นได้ราบรื่นกว่า ซึ่งก็สอดคล้องกับผลที่ได้รับจากการศึกษาอื่น ๆ ที่ส่วนใหญ่แล้วลู่สภาพจิตของคนที่อยู่ในตัวเมืองจะอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าลู่สภาพจิตของคนที่อยู่ในต่างจังหวัด

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความทันสมัยของข้าราชการไทย ระหว่างกลุ่มคนที่อยู่ใน กรุงเทพมหานครกับกลุ่มคนที่อยู่ต่างจังหวัด

ที่อยู่	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
กรุงเทพมหานคร	385	26.01	7.21	-4.37 ***
ต่างจังหวัด	588	27.87	5.99	

***p < .001

จากตาราง 6 แสดงว่าคนไทยที่อยู่ในต่างจังหวัดมีความทันสมัยสูงกว่าคนไทยที่อยู่ใน กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อพบนี้อาจไม่ตรงกับความจริงที่แท้จริงว่า บุคคลที่อยู่ในส่วนกลางซึ่งเป็นส่วนรวมของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมน่าจะมีความคิดอ่านที่ทันสมัยมากกว่าหรือสูงกว่าบุคคลที่อยู่ใน ส่วนภูมิภาค เนื่องจากมีโอกาสดีกว่าในการสัมผัสกับสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่กระตุ้นให้เกิดความคิดที่ทันสมัย แต่สิ่งที่พบในครั้งนี้ก็อาจอธิบายได้ว่า ในสมัยปัจจุบัน การคมนาคมและการสื่อสารทั้งใน ด้านวัตถุและความคิด อาจถึงกันและกันได้โดยไม่ต้องใช้เวลามากนัก ผู้ที่อยู่ในต่างจังหวัดก็มี โอกาสที่จะรับสิ่งเร้าทางความคิดอ่านที่ทันต่อเหตุการณ์ได้เช่นเดียวกัน ทั้งในกลุ่มข้าราชการตาม ต่างจังหวัดมักจะได้รับคำนิยมสูงในสายตาของประชาชน เป็นผู้ได้รับความเห็นชอบที่จะเป็นผู้นำ ในความคิดอ่านและการเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย คนไทยในส่วนที่เป็นข้าราชการในต่างจังหวัด สิ่ง อาจต้องปรับตัวและความคิดให้ทันสมัยอยู่เสมอ เป็นผลให้ปรากฏชัดเจนในตารางที่แสดงไว้

ส่วนตาราง 7 ถึง 10 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณความสำนึกเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลง ทางสังคมและวัฒนธรรม ที่คนคิดต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสำนึกของข้าราชการไทย เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ระหว่างกลุ่มคนที่มีอายุน้อย กับกลุ่มคนที่มีอายุมาก

กลุ่มอายุ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
น้อย	495	182.47	16.21	-2.31*
มาก	468	184.81	15.15	

*p < .05

จากตาราง 7 แสดงว่าข้าราชการกลุ่มที่มีอายุมาก มีคะแนนความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมสูงกว่าข้าราชการไทยที่มีอายุน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อพบนี้อาจอธิบายได้โดยง่ายว่า กลุ่มบุคคลที่มีอายุมาก จะมีประสบการณ์ในชีวิตมากกว่าบุคคลที่มีอายุน้อย จากประสบการณ์ในชีวิตทางด้านต่าง ๆ บุคคลเหล่านี้จะเกิดความรู้สึกในการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ โดยที่ความรู้สึกนั้นอาจจะถูกแสดงออกหรือไม่แสดงออกก็ตาม แต่ในกลุ่มบุคคลที่มีอายุน้อย นอกจากจะมีประสบการณ์ในชีวิตน้อยแล้ว ตัวเขาเองก็อาจจะถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของผลผลิตจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านนั้นด้วย เช่น การอบรมเลี้ยงดู ก็เป็นได้ คนไทยที่เป็นข้าราชการในกลุ่มอายุน้อยนี้จึงมีความสำนึกในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมน้อยกว่ากลุ่มที่มีอายุสูงกว่าอย่างเห็นได้ชัด

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของคนไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มคนที่มีอายุน้อย กับกลุ่มคนที่มีอายุมาก

กลุ่มอายุ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
น้อย	495	58.62	16.43	2.62**
มาก	468	55.75	17.49	

**p < .01

จากตาราง 8 แสดงว่าข้าราชการไทยกลุ่มที่มีอายุน้อย มีคะแนนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมสูงกว่าข้าราชการไทยกลุ่มที่มีอายุมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตามหลักจิตวิทยาพัฒนาการทางบุคลิกภาพกล่าวไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงทางด้านนี้ ซึ่งรวมทั้งทัศนคติที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ จะเป็นไปโดยยากเมื่อบุคคลอายุสูงขึ้น (Aronson, 1966 : 251 - 258) แต่การเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพนี้อาจกระทำได้ง่าย เมื่อบุคคลอยู่ในระหว่างช่วงอายุน้อย ยิ่งถ้ามีความคิดเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่อุดมการณ์ที่สูงส่งด้วยแล้ว บุคคลอายุน้อยจะเกิดทัศนคติที่ต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้ง่าย ทั้งยังอาจจะมีมองเห็นว่าการปฏิบัติต่าง ๆ ที่เคยกระทำกันมาก่อนในสังคมและวัฒนธรรมเป็นของที่ไม่ทันสมัย อาจเป็นด้วยเหตุดังกล่าวมานี้ ในการศึกษาครั้งนี้จึงพบว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการกลุ่มอายุน้อยมีทัศนคติที่ดีกว่ากลุ่มข้าราชการที่อายุสูงกว่า ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของข้าราชการไทย ระหว่างกลุ่มคนที่มีอายุน้อย กับกลุ่มคนที่มีอายุมาก

กลุ่มอายุ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
น้อย	495	256.62	60.71	-2.31*
มาก	468	265.46	57.89	

*p < .05

จากตาราง 9 แสดงว่า ข้าราชการไทยกลุ่มที่มีอายุมาก มีคะแนนการปรับตัวทางสังคมสูงกว่าข้าราชการไทยกลุ่มที่มีอายุน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แม้ว่าจะปรากฏในตาราง 8 ว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการในกลุ่มอายุน้อย มีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมดีกว่ากลุ่มข้าราชการที่อายุมาก และน่าที่จะได้คาดต่อไปว่า ผู้มีทัศนคติดีต่อเรื่องนี้ควรจะเป็นผู้ที่มีการปรับตัวได้ดีกว่า แต่ผลจากตาราง 9 ไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ ข้อพบนี้อาจอธิบายได้หลายทางคือ (1) อย่างที่ได้กล่าวมาแล้วตอนแสดงผลในตาราง 2 ว่า แม้ทัศนคติและการปรับตัวจะมีความสัมพันธ์กันทางบวกก็จริง แต่ค่าสหสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่า ทัศนคติอาจไม่ใช่ตัวพยากรณ์การปรับตัวของบุคคลได้พอสมควรเท่านั้น (2) เนื่องจากเครื่องมือที่ใช้วัดการปรับตัวเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดการปรับตัวโดยทั่วไปของบุคคลมากกว่าจะเป็นการวัดการปรับตัวที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมโดยตรง จึงอาจทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวทางสังคมโดยทั่วไปไม่สูงเท่าที่ควร และ (3) อาจเป็นไปได้ที่คนไทยที่เป็นข้าราชการในกลุ่มอายุมาก และมีการปรับตัวสูงกว่าข้าราชการที่อายุน้อย อาจผ่านประสบการณ์ในชีวิตมามาก จนสามารถอดทนต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่ไม่เป็นไปตามอุดมคติของตนได้ดีกว่าบุคคลที่ยังอยู่ในช่วงอายุน้อย ยังให้ข้าราชการที่มีอายุสูงเหล่านี้ แม้จะมีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงในทางบวกต่ำกว่าเพื่อนข้าราชการอายุน้อยก็จริง แต่ก็ยังปรับตัวได้ดีกว่าก็เป็นได้

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความทันสมัยของข้าราชการไทย ระหว่างกลุ่มคนที่มีอายุน้อย กับกลุ่มคนที่มีอายุมาก

กลุ่มอายุ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
น้อย	495	27.15	6.33	-0.19
มาก	468	27.24	6.72	

จากตาราง 10 แสดงว่าข้าราชการไทยกลุ่มที่มีอายุน้อย และอายุมาก มีคะแนนความทันสมัยอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ตามคำนิยามที่ให้ไว้ตอนต้นว่า ความทันสมัยในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึงการที่บุคคลมีทัศนคติ ความรู้ และพฤติกรรมต่อสิ่งเร้าทางสังคม ด้วยลักษณะที่ไม่ยึดมั่นของเดิมที่เป็นมาอย่างแน่นแฟ้นนั้น ข้อพบจากตารางนี้จึงแสดงว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการทั้งสองระดับอายุ ไม่มีความแตกต่างกันใน ทัศนคติ และพฤติกรรมที่แสดงถึงความทันสมัย ซึ่งน่าจะอธิบายได้ว่า การที่ไม่มีความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มทั้งสองในเรื่องความทันสมัยนั้น อาจเป็นเพราะลักษณะงานราชการของกลุ่มตัวอย่างมีความคล้ายคลึงกัน และอายุอาจมีความสำคัญน้อยกว่าลักษณะงานในการแสวงหาความรู้ซึ่งจะพัฒนาความคิดอ่านที่ทันสมัยก็เป็นได้

จากตาราง 11 - 14 แสดงการเปรียบเทียบปริมาณความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกัน

ตาราง 11 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของข้าราชการไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

เพศ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ชาย	544	183.75	15.94	0.21
หญิง	429	183.54	15.32	

จากตาราง 11 แสดงว่า ข้าราชการไทยเพศชายและเพศหญิง มีคะแนนความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติของข้าราชการไทย ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

เพศ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ชาย	544	57.13	17.99	-0.07
หญิง	429	57.22	15.90	

จากตาราง 12 แสดงว่า ข้าราชการไทยเพศชายและเพศหญิง มีคะแนนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวทางสังคมของข้าราชการไทย ระหว่างเพศชาย กับเพศหญิง

เพศ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ชาย	544	261.64	58.73	0.83
หญิง	429	258.40	62.20	

ตาราง 13 แสดงว่าข้าราชการไทยเพศชายและเพศหญิง มีคะแนนการปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความทันสมัยของข้าราชการไทย ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง

เพศ	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	t
ชาย	544	27.21	6.29	0.36
หญิง	429	27.06	6.83	

ตาราง 14 แสดงว่าข้าราชการไทยเพศชายและเพศหญิง มีคะแนนความทันสมัยอยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

จากตาราง 11 ถึง 24 แสดงให้เห็นว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการทั้งเพศชายและหญิง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างใดในเรื่องปริมาณความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม หักันคิดต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และความทันสมัย ข้อพบนี้แม้ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยที่ทำกับผู้ใหญ่โดยใช้วิธีการต่าง ๆ กันมากมายและแสดงผลคล้ายคลึงกันว่ามีความแตกต่างระหว่างเพศในเรื่องความสนใจและหักันคิดก็จริง แต่ก็พอจะสันนิษฐานเหตุผลได้ว่า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ยังไม่อาจแบ่งแยกความแตกต่างระหว่างเพศในตัวแปรต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาได้ อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างมีภูมิหลังทางลักษณะอาชีพคล้ายคลึงกันอยู่มาก คือ อยู่ในกลุ่มอาชีพข้าราชการเท่านั้น จึงยังไม่พบความแตกต่างระหว่างข้าราชการหญิงและชายในตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษาครั้งนี้

จากตาราง 15 ถึง 18 แสดงการเปรียบเทียบความสํานึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่คํานึงต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสํานึกของข้าราชการไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	133.66	0.55
ภายในกลุ่ม	914	239.60	

จากตาราง 15 แสดงว่าข้าราชการไทยที่มีระดับการศึกษาสูง ปานกลาง และต่ำ ได้คะแนนความสํานึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 16 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของข้าราชการไทย ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	556.81	2.12
ภายในกลุ่ม	914	262.20	

จากตาราง 16 แสดงว่าข้าราชการไทยที่มีระดับการศึกษา สูง ปานกลาง ต่ำ ได้คะแนนทัศนคติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

จากผลที่แสดงไว้ในตาราง 15 และ 16 ซึ่งพบว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างใด ทั้งในด้านความสำคัญที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม และทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง แสดงว่าระดับการศึกษาโดยตัวของมันเองในกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีส่วนสัมพันธ์กับตัวแปรทั้งสอง คือ ความสำคัญในการเปลี่ยนแปลง และทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งอาจยังขึ้นอยู่กับองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น การมีโอกาสได้รับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นต้น หรืออาจเป็นเพราะในการให้การศึกษาในระบบของไทยยังไม่ได้มีการเตรียมให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ โดยเฉพาะในด้านความเป็นอยู่และคตินิยมในการดำรงชีวิตต่าง ๆ การศึกษาจึงอาจเป็นจุดจบในตัว ของมันเองหรือเป็นเพียงเครื่องกลั่นกรองว่าใครบ้างที่ควรจะได้รับการศึกษาสูงยิ่งขึ้นไปเท่านั้น

ตาราง 17 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการปรับตัวทางสังคมของข้าราชการไทย โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	13,076.36	4.17*
ภายในกลุ่ม	914	3,135.25	

*p < .05

จากตาราง 17 แสดงว่าข้าราชการไทยที่มีระดับการศึกษา สูง ปานกลาง ต่ำ มีคะแนนการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ พบว่าคนไทยที่มีระดับการศึกษาต่ำ และคนไทยที่มีระดับการศึกษานานกลาง มีคะแนนการปรับตัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (คะแนนเฉลี่ยของผู้มีการศึกษาต่ำ = 252.51 คะแนนเฉลี่ยของผู้มีการศึกษานานกลาง = 265.69 คะแนนเฉลี่ยของผู้มีการศึกษาสูง = 263.99)

ผลจากตารางนี้สอดคล้องกับผลวิจัยในข้ออื่น ๆ ซึ่งพบว่าระดับการศึกษาของบุคคลมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวโดยทั่วไป เพราะการศึกษาอาจช่วยให้บุคคลมีความยืดหยุ่นในการคิดและรู้จักแสวงหาวิธีการในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความทันสมัยของข้าราชการไทย โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	2	636.25	16.61*
ภายในกลุ่ม	914	38.28	

*p < .05

จากตาราง 18 แสดงว่าข้าราชการไทยที่มีระดับการศึกษา สูง ปานกลาง และต่ำ ได้คะแนนความทันสมัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และเมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ พบว่าข้าราชการไทยที่มีการศึกษาต่ำได้คะแนนความทันสมัย ต่ำกว่า คนไทยที่มีการศึกษานานกลาง และสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (คะแนนเฉลี่ยของผู้มีการศึกษาต่ำ = 25.27 คะแนนเฉลี่ยของผู้มีการศึกษานานกลาง = 27.72 คะแนนเฉลี่ยของผู้มีการศึกษาสูง = 28.77)

ผลที่พบในตารางนี้จึงแสดงว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีการศึกษาในระดับสูงและปานกลาง มีความเห็นล้นมัยมากกว่าข้าราชการที่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำอย่างเห็นได้ชัด ข้อพบนี้น่าจะยืนยันความสำคัญของการศึกษาในส่วนที่ส่งเสริมให้บุคคลมีทัศนคติที่ดีและถูกต้องก่อนเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ตลอดจนช่วยให้บุคคลได้รู้จักแสวงหาและพัฒนาความรู้และพฤติกรรมต่อสิ่งเร้าทางสังคมด้วยลักษณะที่ยืดหยุ่นและรู้จักปรับปรุงแทนการยึดมั่นของเดิมโดยขาดเหตุผลและผล

จากตาราง 19 ถึง 22 แสดงการเปรียบเทียบความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความเห็นล้นมัยระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ กัน

ตาราง 19 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสำนึกของข้าราชการไทย เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาตามประเภทงานที่สังกัด ฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	1,450.18	5.92*
ภายในกลุ่ม	716	244.90	

* $p < .05$

จากตาราง 19 แสดงว่าข้าราชการไทยที่ทำงานในฝ่าย การศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล มีคะแนนความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แม้ว่าเมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ จะไม่พบว่าคนไทยที่ทำงานในฝ่ายต่าง ๆ คือ ฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล

คะแนนความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับที่แตกต่างกันก็ตาม (คะแนนเฉลี่ยของฝ่ายการศึกษา = 180.02 คะแนนเฉลี่ยของฝ่ายการปกครอง = 183.31 คะแนนเฉลี่ยของฝ่ายการเกษตร = 185.86 คะแนนเฉลี่ยของเทศบาล = 186.12) และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยในเรื่องความสำนึกนี้ จะเห็นว่าคะแนนของข้าราชการที่ทำงานในฝ่ายเทศบาล สูงสุด

สิ่งที่พบในตารางนี้อาจสะท้อนให้เห็นว่าแม้อำเภอตัวอย่างจะมาจากภูมิหลังใกล้เคียงกันในด้านลักษณะอาชีพคือ การเป็นข้าราชการ แต่การที่ได้ปฏิบัติงานอยู่ในฝ่ายต่าง ๆ กัน คือ การศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล นั้นอาจทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีประสบการณ์ต่าง ๆ กันออกไป ยังให้เกิดความสำนึกที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมแตกต่างกันก็เป็นได้

ตาราง 20 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติของข้าราชการไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาตามประเภทงาน ฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	189.30	0.70
ภายในกลุ่ม	716	268.11	

จากตาราง 20 แสดงว่าข้าราชการไทยที่ทำงานในฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล มีคะแนนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อยู่ในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

จากการที่พบในตาราง 2 ว่า ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไม่อาจใช้เป็นตัวพยากรณ์ที่แม่นยำในเรื่องความสำนึกเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้ ข้อพบจากตารางนี้จึงเป็นไปไปตามผลที่ปรากฏในตาราง 2 ข้างต้น กล่าวคือ ไม่พบความแตกต่างแต่อย่างใดในทัศนคติต่อ

การเปลี่ยนแปลง ซึ่งแสดงโดยกลุ่มข้าราชการที่ปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่พบว่ามีความแตกต่างกันในด้านความสำนึก ทั้งอาจกล่าวได้แต่เพียงเมื่อศึกษาว่า คนไทยที่เป็นข้าราชการที่ปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ 4 ฝ่ายนี้โดยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบอื่นแล้ว จะไม่พบความแตกต่างในเรื่องทัศนคติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม และโดยล้นรวมแล้วจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างคนไทยที่เป็นข้าราชการนี้มีทัศนคติเชิงลบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งแสดงให้เห็นชัดเจนแล้วตั้งแต่การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

ตาราง 21 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการปรับตัวทางสังคมของข้าราชการไทย โดยพิจารณาตามประเภทงาน ฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	43,753.38	13.11 [*]
ภายในกลุ่ม	716	3,337.43	

*p < .05

จากตาราง 21 แสดงว่าข้าราชการไทยที่ทำงานในฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล มีคะแนนการปรับตัวทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อทดสอบต่อไปด้วยวิธีของ เซฟเฟ่ ปรากฏว่า คะแนนการปรับตัวของคนไทยที่ทำงานในฝ่ายการศึกษา สูงกว่าคนไทยในฝ่ายการปกครอง และเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (คะแนนเฉลี่ยของฝ่ายการศึกษา = 273.22 ฝ่ายการเกษตร = 260.20 ฝ่ายการปกครอง = 254.95 ฝ่ายเทศบาล = 241.21)

ตาราง 22 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความทันสมัยของข้าราชการไทย โดยพิจารณาตามประเภทงาน ฝ่ายการศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3	813.48	21.54***
ภายในกลุ่ม	716	37.76	

***p < .001

จากตาราง 22 แสดงว่าข้าราชการไทยที่ทำงานในฝ่าย การศึกษา การปกครอง การเกษตร และเทศบาล มีคะแนนความทันสมัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เมื่อทดสอบต่อไปด้วยวิธีของ เชฟเฟ พบว่า คะแนนความทันสมัยของคนไทยที่ทำงานในฝ่ายการศึกษาสูงกว่า ฝ่ายการปกครอง การเกษตร และเทศบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (คะแนนเฉลี่ยของฝ่ายการศึกษา = 29.23 ฝ่ายการปกครอง = 26.76 ฝ่ายการเกษตร = 25.72 ฝ่ายเทศบาล = 25.00)

ผลจากตาราง 21 และตาราง 22 ซึ่งแสดงว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ มีความแตกต่างกันจริงในเรื่องการปรับตัวทางสังคมและความทันสมัย โดยเฉพาะเมื่อศึกษาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่าข้าราชการฝ่ายการศึกษามีการปรับตัวทางสังคมและความทันสมัยสูงกว่าฝ่ายอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัด แม้ว่าการศึกษาค้นคว้าจะไม่ได้มีการวิเคราะห์งานในหน้าที่ของข้าราชการในฝ่ายต่าง ๆ ก็จริง แต่ก็พอจะอนุมานได้ว่ากลุ่มข้าราชการที่ปฏิบัติงานในฝ่ายการศึกษาถูกคาดหวังอย่างสูงให้รับบทบาทของผู้มีการเปลี่ยนแปลง ข้าราชการฝ่ายนี้จึงต้องใช้การปรับตัวสูงและพัฒนาความคิดอ่านให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงทั้งหลายทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม และจากการปฏิบัติจริงก็เป็นที่ยอมรับกันว่า การใช้กระบวนการศึกษาเพื่อนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาพฤติกรรมและสังคมนั้นเป็นสิ่งจำเป็น อาจเนื่องด้วยเหตุเหล่านี้

ผลจึงปรากฏว่า คนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานในฝ่ายการศึกษา จึงมีลักษณะการปรับตัวและความทันสมัยสูงกว่าข้าราชการที่ปฏิบัติงานในฝ่ายอื่น ๆ อย่างไรก็ตามผลที่ได้ข้อนี้ยังไม่อาจกล่าวเป็นข้อสรุปได้โดยแน่นอนจนกว่าจะได้มีการวิเคราะห์งานในหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ให้ชัดเจน

ส่วนต่อไปนี้เป็นการเล่นผลการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4, 5, และ 6 ต่อไป

ตาราง 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา และความสำนึกต่อการเปลี่ยนแปลง

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษา (ก)	2	556.07	2.12
ความสำนึกต่อการเปลี่ยนแปลง (ข)	1	254.28	0.97
ก × ข	2	158.38	0.60
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	911	262.43	

จากตาราง 23 แสดงว่าข้าราชการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงไม่แตกต่างกัน และข้าราชการที่มีความสำนึกต่อการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันมีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความสำนึกต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผลที่ได้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4

จากนี้อาจสรุปได้ว่า ข้าราชการจากระดับการศึกษาต่าง ๆ กัน หรือข้าราชการที่มีความสำนึกต่อการเปลี่ยนแปลงในระดับต่าง ๆ กัน มีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงเหมือนกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การศึกษาและความสำนึกในการเปลี่ยนแปลงไม่ได้เป็นเครื่องกำหนดทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง และทัศนคติของกลุ่มที่มีความสำนึกต่าง ๆ กัน จะเหมือนกันทุกระดับการศึกษา

ตาราง 24 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการปรับตัวทางสังคม โดยพิจารณาตามระดับการศึกษา และทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษา (ก)	2	15,270.20	4.90**
ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง (ข)	1	23,445.78	7.53**
ก x ข	2	2,084.97	0.67
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	911	3115.03	

** $p < .01$

จากตาราง 24 แสดงว่าข้อมูลการที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และข้อมูลการที่มีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกันมีการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษา กับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผลที่ได้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5

จากนี้อาจสรุปได้ว่า ข้อมูลการจากระดับการศึกษาต่างๆ กันหรือข้อมูลการที่มีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ กัน มีการปรับตัวทางสังคมเหมือนกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การศึกษาและทัศนคติไม่ได้เป็นเครื่องกำหนดการปรับตัวทางสังคมในกลุ่มตัวอย่างข้อมูลการนี้ และความแตกต่างของการปรับตัวของกลุ่มที่มีทัศนคติต่าง ๆ กันจะไม่เหมือนกันทุกระดับการศึกษา

ตาราง 25 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความทันสมัย โดยพิจารณาตามระดับการศึกษาและการปรับตัวทางสังคม

แหล่งความแปรปรวน	df	MS	F
ระดับการศึกษา (ก)	2	461.09	12.67***
การปรับตัวทางสังคม (ข)	1	1,815.46	49.88***
ก × ข	2	11.10	0.31
ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	911	36.40	

***p < .001

จากตาราง 25 แสดงว่าข้าราชการที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความทันสมัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และข้าราชการที่มีการปรับตัวทางสังคมแตกต่างกัน มีความทันสมัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการปรับตัวทางสังคม ซึ่งผลที่ได้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 6

จากนี้อาจสรุปได้ว่า ข้าราชการจากระดับการศึกษาต่าง ๆ กัน หรือข้าราชการที่มีการปรับตัวทางสังคมต่าง ๆ กัน มีความทันสมัยเหมือนกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การศึกษาและการปรับตัวมิได้เป็นเครื่องกำหนดความทันสมัยในกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษานี้ และความแตกต่างในความทันสมัยของกลุ่มที่มีการปรับตัวต่าง ๆ กัน จะเหมือนกันทุกระดับการศึกษา

บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้า เรื่อง ความสำนึกของคนไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนี้เกิดขึ้นด้วยมีการตระหนักว่าความสำนึกของบุคคลที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นขั้นตอนสำคัญที่บุคคลแสดงการรับรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอันจะนำไปสู่การยอมรับหรือปฏิเสธการเปลี่ยนแปลงนั้น ๆ ได้ ทั้งยังอาจมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพฤติกรรมอื่น ๆ ของบุคคลอีกด้วย คือ การปรับตัว ความเป็นผู้ทันสมัย ตลอดจนมีความสัมพันธ์กับตัวแปรด้านชีวบุคคลหลายอย่างด้วย คือ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ถิ่นที่อยู่อาศัย และหน่วยงานที่สังกัด อีกทั้งได้มีการพิจารณาเห็นว่า ในขั้นเริ่มต้นการศึกษาความสำนึกของคนไทยต่อเรื่องนี้นั้น น่าจะได้จำกัดขอบเขตของการศึกษาลงที่กลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการเสียก่อน เพราะข้าราชการเป็นองค์กรที่น่าการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่สำคัญที่สุดองค์กรหนึ่ง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการแพร่ขยายความคิดและทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ด้วยสถานการณ์ของข้าราชการไทยยังได้รับการพิจารณายกย่องเป็นอย่างสูงให้เป็นผู้นำทั้งในด้านความคิดอ่านและการกระทำเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมต่าง ๆ ด้วย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้วางวัตถุประสงค์ไว้ 7 ประการด้วยกัน คือ

1. เพื่อสำรวจความสำนึกของข้าราชการไทยในกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ในช่วงเวลา 10 ปี นับจากปีที่ศึกษาลงไป
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของข้าราชการไทยที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมว่าเป็นไปในทิศทางใด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย
4. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีถิ่นที่อยู่อาศัย อายุ เพศ ระดับการศึกษา และ ฝ่ายของงานที่สังกัดต่างกัน

5. เพื่อหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางการศึกษาและความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีต่อทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

6. เพื่อหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางการศึกษาและทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีต่อการปรับตัวทางสังคม

7. เพื่อหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางการศึกษาและการปรับตัวทางสังคม ที่มีต่อความทันสมัย

และจากการตั้งวัตถุประสงค์และการสำรวจวิเคราะห์เอกสารการค้นคว้าที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ คณะผู้วิจัยได้วางลําดับพื้นฐานทางการวิจัยไว้ 6 ข้อ ดังต่อไปนี้ คือ

1. คนไทยที่เป็นข้าราชการในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด มีทัศนคติเชิงลบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

2. ความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย

3. ความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่แยกออกตาม ลักษณะถิ่นที่อยู่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา และฝ่ายของงานที่ประจำอยู่

4. คนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีการศึกษาสูง และได้คะแนนความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมสูง มีทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ดีกว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีการศึกษาต่ำ และได้คะแนนความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่ำ

5. คนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีการศึกษาสูง และได้คะแนนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมสูง มีการปรับตัวทางสังคมมากกว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีการศึกษาต่ำ และได้คะแนนทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงต่ำ

6. คนไทยที่เป็นข้าราชการ ซึ่งมีการศึกษาสูง และได้คะแนนการปรับตัวทางสังคมสูง มีความทันสมัยมากกว่าคนไทยที่เป็นข้าราชการซึ่งมีการศึกษาต่ำ และได้คะแนนการปรับตัวทางสังคมต่ำ

ในด้านวิธีดำเนินการวิจัย การลุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีลุ่มแบบพื้นที่ (area sampling) การลุ่มกลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการลุ่มเขตก่อนโดยการลุ่มอย่างง่าย 6 เขต แบ่งเป็นเขตรอบในและเขตรอบนอกกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือผู้ที่ทำงานเป็นข้าราชการในทำการเขตที่ลุ่มได้ เป็นจำนวน 385 คน สำหรับการลุ่มกลุ่มตัวอย่างในต่างจังหวัด ใช้วิธีการลุ่มจังหวัดก่อน ให้มีจำนวนจังหวัดเท่ากับจำนวนเขตที่ลุ่มได้ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่เป็นข้าราชการทำงานในศาลากลางจังหวัดและสำนักงานเทศบาลในจังหวัดที่ลุ่มได้ รวมทั้งสิ้น 588 คน ก่อนการทดสอบข้อสมมติฐานทางวิจัยที่ตั้งไว้ ได้มีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นระดับการศึกษา 3 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3 ระดับตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 3 ขึ้นไป แต่ยังไม่ได้ปริญญาตรี และระดับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป และแยกกลุ่มตัวอย่างตามสังกัดของฝ่ายงาน 4 ฝ่ายคือ ฝ่ายการศึกษา การเกษตร การปกครอง และเทศบาล

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม 4 ฉบับด้วยกัน ตามขั้นตอนของการสร้างเครื่องมือที่ถูกต้องโดยเน้นที่ความเที่ยงตรงของเนื้อหาที่นำมาสร้างแบบสอบถามแบบสอบถาม 4 ฉบับคือ (1) แบบสอบถามความสำคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยเนื้อหาทางสังคมและวัฒนธรรม ทางด้านศีลธรรม เนติธรรม วิทยุธรรม และสัทธิธรรม เป็นจำนวน 96 ข้อ (2) แบบสอบถามทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยเนื้อหาทางสังคมและวัฒนธรรม 48 หัวเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลง (3) แบบสอบถามการปรับตัวทางสังคม ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถาม 3 ชุด ได้แก่ มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และทัศนคติต่อบุคคลแวดล้อม ชุดละ 20 ข้อ รวมจำนวน 60 ข้อ และ (4) แบบสอบถามความเห็นสมัย ที่ปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของ อิงคลิล และ สมิธ ประกอบด้วย 14 ข้อคำถาม

สำหรับวิธีการทางสถิติที่ใช้เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ทั้งวิธีการทางสถิติบรรยาย (descriptive statistics) และวิธีการทางสถิติวิเคราะห์ (statistical analysis) ซึ่งได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การทดสอบสมมติฐานโดยสถิติ t และ Z วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และสองทาง

ผลสำคัญที่ได้คือ

1. ความสำนึกของคนไทยที่เป็นข้าราชการในกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ในช่วงเวลา 10 ปี นับจากปีการศึกษาลงไป ส่วนใหญ่อยู่ในระดับที่สูง ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการตระหนักและยอมรับในการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ถ้าพิจารณาจากแง่ที่เป็นกลุ่มรวมทั้งหมด

การเป็นผู้ที่ตระหนักในการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนั้นนับเป็นเรื่องสำคัญ เพราะการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจมีส่วนทำให้เกิดช่องว่างในความคิดระหว่างผู้ใหญ่และเด็กได้ ฉะนั้นการยอมรับข้อเท็จจริงนี้จะช่วยให้ข้าราชการเป็นผู้ไม่ยึดอะไรอยู่ที่ลุดหมายปลายโต้งแต่เพียงด้านเดียว หากทำให้เป็นผู้มีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติ และพิจารณาการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้ด้วยใจเป็นธรรมและปราศจากอคติ คุณสมบัตินี้ น่าจะช่วยให้ข้าราชการสามารถตัดสินใจปัญหาของตน และช่วยแก้ปัญหาของบุคคลอื่นด้วยใจเป็นธรรมได้ดีขึ้น

2. คนไทยที่เป็นข้าราชการในกลุ่มตัวอย่าง แสดงทัศนคติเชิงลบต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ แม้ข้าราชการที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจะมีการตระหนักและยอมรับในการเปลี่ยนแปลงก็จริง แต่ความรู้สึกหรือท่าทีที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นไปในทางลบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะได้เห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นไปในทางด้านที่ไม่พึงปรารถนาหรือไม่สอดคล้องกับลักษณะเดิมของสังคมและวัฒนธรรมไทย ผลที่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคม และความทันสมัย พบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกระหว่างตัวแปรทั้ง 4 ตัวนี้ และพบว่าความทันสมัย เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการบรรดาตัวแปรทั้งหมด ต่อเรื่องการปรับตัวของคนไทยที่เป็นข้าราชการ และเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีพอสมควรในทัศนคติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง ส่วนตัวแปรทางทัศนคติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นตัวพยากรณ์ที่ดีพอสมควรต่อการปรับตัวโดยทั่วไปทางสังคม อย่างไรก็ตาม ตัวแปรทางความเป็นผู้ทันสมัย ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง และการปรับตัวทางสังคม ไม่อาจใช้เป็นตัวพยากรณ์ที่แม่นยำต่อเรื่องความสำนึกเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมได้

4. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความสําคัญเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม
ทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวทางสังคมและความทันสมัย ของคนไทยที่เป็นข้าราชการ ใน
ระหว่างกลุ่มที่แตกต่างกันในถิ่นที่อยู่ ระดับอายุ เพศ ระดับการศึกษา และฝ่ายของงานที่สังกัด
พบว่า เกือบทุกกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องที่เปรียบเทียบกันเกือบทุกเรื่อง เว้นแต่
กลุ่มข้าราชการที่มีระดับการศึกษาต่างกันซึ่งแสดงความสําคัญในการเปลี่ยนแปลง และทัศนคติต่อการ
เปลี่ยนแปลงไม่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่สังกัดอยู่ในฝ่ายงานต่าง ๆ กัน ที่ไม่แสดงความแตกต่างกัน
ในเรื่องทัศนคติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลง และไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศในตัวแปรที่ศึกษา
5. จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางด้านการศึกษาและความสําคัญเกี่ยวกับการ
เปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ที่มีต่อทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน
6. จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางการศึกษาและทัศนคติต่อการเปลี่ยนแปลง
ทางสังคม ที่มีต่อการปรับตัว พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน
7. จากการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทางการศึกษาและการปรับตัวทางสังคม ที่มีต่อ
ความทันสมัย พบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์กัน

ข้อ เสนอแนะ

องค์ประกอบสําคัญทางจิตลักษณะและพฤติกรรมที่มีผู้พบว่า เกี่ยวข้องกับ เรื่องการยอมรับ
นวัตกรรม คือ แรงสูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมกล้าเสี่ยง และองค์ประกอบด้านความพร้อมทาง
เศรษฐกิจ ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้นำมาศึกษา สิ่งน่าที่จะได้น่าตัวแปรดังกล่าวเหล่านี้มาศึกษาต่อไป
เพื่อดูว่า ผู้ที่มีแรงสูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีลักษณะพร้อมที่จะกล้าเสี่ยง และมีความพร้อมทางเศรษฐกิจสูง
น่าจะเป็นผู้ที่ยอมรับ และมีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมได้มากกว่าผู้ที่ขาด
หรือมีองค์ประกอบดังกล่าวในระดับต่ำ

อนึ่ง การปฏิบัติตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงบางอย่างทางสังคมและวัฒนธรรมอาจ
กระทำได้ยากเนื่องจากพื้นฐานทางสังคมยอมรับการแสดงออกของบุคคลไม่เหมือนกัน กล่าวคือ
สังคมไทยยอมรับการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับบทบาททางเพศต่างกัน การยอมรับไม่ยอมรับนี้เกี่ยวข้อง

โดยตรงกับการอบรมเลี้ยงดู แม้จะมีแนวโน้มว่าในการอบรมเลี้ยงดู แม้ทุกฐานจะใช้อย่างการอบรมเลี้ยงดูโดยย่ำเหตุกรรมที่มีบทบาททางเพศน้อยลง และมีการปฏิบัติต่อเด็กหญิงเช่นเดียวกับเด็กชาย และในการศึกษาค้นคว้านี้ก็ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศอย่างใดในตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา สิ่งที่น่าจะได้ศึกษาอีกลงไปในด้านตัวแปรทางการอบรมเลี้ยงดูว่าจะมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องความสำนึกในการเปลี่ยนแปลงอย่างใดหรือไม่ เพราะการศึกษาในครั้งก่อน ๆ ได้เคยแสดงว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใญ่มากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย ขณะเดียวกันก็พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ก็มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใญ่มากกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย สิ่งน่าจะได้ลองศึกษาต่อไปว่าการอบรมเลี้ยงดูประเภทใด พร้อมกับลักษณะทางจิตใญ่ของตัวแบบที่แสดงการยอมรับการเปลี่ยนแปลงว่าจะมีผลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงนั้นหรือไม่

นอกจากนี้ ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ยังอาจเป็นประโยชน์ทางด้านหลักสูตรของสถาบันการศึกษา โดยใช้เป็นจุดเริ่มให้บุคคลได้ตระหนักและยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมเป็นเบื้องต้นก่อน เพราะเป็นพื้นฐานนำไปสู่การปฏิบัติ และพัฒนาเป็นความรู้สึกหรือท่าทีที่ดีหรือไม่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ในที่สุด การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้วยการศึกษา และรู้สึกประเมินค่าด้านต่างๆ ของการเปลี่ยนแปลง ว่าด้านใดสิ่งใดมีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ไว้หรือไม่ และด้านใดส่วนไหนควรปรับปรุงหรือเสริมสร้างสิ่งใหม่ๆ เพียงใด จึงจะทันต่อการเปลี่ยนแปลงก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของสังคม เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี ตลอดจนแนวคิดของคนรุ่นใหม่ต่อการพัฒนาสังคม การให้การศึกษาดังกล่าวทั้งการศึกษา "ในระบบ" (ในโรงเรียนและสถาบันการศึกษาอื่นๆ ทุกระดับ) และ "นอกระบบ" (ในครอบครัวและการศึกษาผู้ใหญ่หรือการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต) ซึ่งวางอยู่บนพื้นฐานของการตระหนักและการยอมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรมซึ่ง ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ นี้ย่อมจะพัฒนาบุคลิกภาพของประชากรไทยให้มีความกระตือรือร้นทั้งในการรับการเปลี่ยนแปลง และการวางแผนเตรียมการที่จะวางทิศทางการปฏิบัติให้เกิดพฤติกรรมส่งเสริมและพัฒนาสังคมให้ก้าวหน้าต่อไปได้ โดยไม่ขัดกับการเปลี่ยนแปลงและไม่เสียเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรมอันเป็นลัทธิที่มีคุณค่าอย่างของชาติไทยที่คนไทยต้องสงวนสืบต่อไป

บรรณานุกรม

การวัฒนธรรม, กรม วัฒนธรรมฉบับที่ 2 ทัศนประติษฐ์ 2496

คมเพชร สัตร์สุภกุล การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษาชั้น ป.กศ. ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรินญาณพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515

จำนง ผลบุญ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมในวิทยาลัยของนักศึกษาชั้น ป.กศ. ปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ของวิทยาลัยครูในภาคเหนือ ปรินญาณพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515

ยบัณฑิต วรรณภูมิ การสนองตอบของประชาชนต่อการพัฒนาชุมชน ปรินญาณพนธ์ ร.ม. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2514

เชิดศักดิ์ โหมวาสินธุ์ การศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบบุคลิกภาพแบบอนุรักษนิยม ปรินญาณพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516

ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล "ความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต" บทความเล่นต่อที่ประชุมวิชาการของสมาคมจิตวิทยาคลินิกไทย, พฤศจิกายน 2520

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบฉนิกร ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น รายงานการวิจัยฉบับที่ 26 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ 2524

ธวัช จุนนารัตน์ การสร้างมาตราวัดทัศนคติ และการศึกษาทัศนคติของบุคคลในสถานภาพในสังคมต่างๆ กันที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงทางจารีตประเพณี ปรินญาณพนธ์ กค.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515

นพนธ์ สัมมา จิตลักษณะสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับนวัตกรรมทางการเกษตร ปรินญาณพนธ์
กศ.ด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523

ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ: การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย ไทยวัฒนาพานิช
2520

ผจงจิตต์ อริคนันทะ การเปลี่ยนแปลงสังคมและวัฒนธรรม โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2520

ไพฑูริย์ เครือแก้ว "การเปลี่ยนแปลงสังคมไทย : การศึกษาผลกระทบของลักษณะทางพฤติกรรม
และวัฒนธรรมเมืองที่มีต่อชนบทของไทย" ใน งานวิจัยเชิงคุณภาพในประเทศไทย : บท-
วิเคราะห์และบรรณนิทัศน์ หน้า 101 โดยสุภาวดี สันทวานิช และคณะผู้รวบรวม สำนัก
งานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525

ภูมิเรียง อริยกะบุตร การเปลี่ยนแปลงจารีตประเพณีของบุคคลต่างรุ่น และมีสภาพแวดล้อมทางสังคม
ต่างกัน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2513

อุทัย นิลยนต์ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรมใน
วิทยาลัยของนักศึกษา ป.กศ. ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2514 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
และต่ำ ของวิทยาลัยครู ในจังหวัดพระนคร-ธนบุรี ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชา
การศึกษา ประสานมิตร 2515

วนิดา มนัลไพพลย์ การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจ การปรับตัว และกิจกรรม
ในวิทยาลัยของนักศึกษา ป.กศ. ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2515 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
และต่ำ ของวิทยาลัยครูในภาคกลาง ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2515

ลัวณา พรพัฒน์กุล ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย รายงานการวิจัยฉบับที่ 22 สถาบัน
วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ 2520

สุพัตรา สุภาพ สังคมและวัฒนธรรมไทย ไทยวัฒนาพานิช 2518

แสงสุรีย์ คนคิลป์ ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ลักษณะอคติทั่วไป และความเคร่งครัดของนักเรียน
วัยรุ่นในภาคเหนือ ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
2519

อานนท์ อาภาภิรม มนุษย์กับสังคม : สังคมและวัฒนธรรมไทย โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ 2515
สังคม วัฒนธรรม และประเทศไทย แพรวพิทยา 2519

อภาพล โอง์เคลื่อน ความวิตกกังวล ความสามารถในการอ่าน และลักษณะอื่นบางประการของ
บุคลิกภาพ ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ด้วยความร่วมมือ
ของสถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก 2515

อมรา พงคำพิชัย "สังคมและวัฒนธรรม" ใน มนุษย์กับสังคม หน้า 73-111 โดย สุจิต บุญบงการ
ไพฑูริย์ สีนลารัตน์ และศรีเพ็ญ คู่ภักทยากุล (บรรณาธิการ) โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2521

Anastasi, Ann Differential Psychology : individual and group differences in
behavior Third edition, The Macmillan Company : New York,
1966.

Armer, Michael and Larry Isaac. "Determinants and Behavioral Consequences
of Psychological Modernity : Empirical Evidence from Costa Rica."
American Sociological Review. 43 : 316 - 334, June 1978.

Cuber, John F. Sociology : A Synopsis of Principles. 3rd ed. New York,
Appleton - Century - Crofts, Inc., 1955.

Feldman, Robert H.L. "The relationship of school, grade, and sex to tradi-
tional - modern attitudes among Gusii students in Kenya," The Journal
of Social Psychology. 96 : 135 - 136, 1975.

Hilgard, Ernest R., Richard C. Atkinson and Rita L. Atkinson. Introduction to Psychology. 5th. ed., Harcourt Brace Jovanovich, Inc., 1971.

Inkeles, Alex. "Making Men Modern : On the Causes and Consequences of Individual Change in Six Developing Countries" in Social Change. 2nd. ed. p 342 - 361, ed. by Amitai Etzioni and Eva Etzioni - Halevy. New York, Basic Books, Inc., Publishers, 1973.

Inkeles, A and D.H. Smith Becoming Modern Cambridge, Harvard University Press, 1974.

Kahl, Joseph. The Measurement of Modernism. Austin, University of Texas Press, 1968.

LaBiere, Richard T. Social Change. McGraw - Hill Book Company, 1965.

Merrill, Francis E. Society and Culture : An Introduction to Sociology. 2nd. ed. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice - Hall, 1961.

Portes, Alejandro. "The factorial structure of modernity : empirical replications and a critique," American Journal of Sociology. 79 : 15 - 44, 1973.

Schnaiberg, Allan. "Measuring modernism : theoretical and empirical explorations," American Journal of Sociology. 76 : 399 - 425, December 1970.

Shaver, Relly G. Principles of Social Psychology. Cambridge, Winthrop Publishers, Inc., 1977.

ภาคผนวก

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มีโครงการวิจัยความสำคัญของคนไทยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทยในช่วงระยะ 10 ปีที่ผ่านมา สถาบันจึงขอความร่วมมือจากท่านซึ่ง เป็นผู้หนึ่งที่สถาบันได้เลือกแล้วว่าเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในชีวิตเพียงพอที่จะตระหนักถึงสังคมและวัฒนธรรมไทยในด้านต่างๆ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร ด้วยการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

เพศ..... อายุ..... วุฒิ.....
งานฝ่าย..... หน้าที่การงาน.....
สถานที่ทำงาน..... เขต/อำเภอ.....
จังหวัด..... จำนวนปีที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนี้.....ปี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย

ตอนที่ 1

เรื่องต่อไปนี้ ท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติหรือไม่ ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา โดยพิจารณาถึงสัดส่วนของการปฏิบัติในปัจจุบันเทียบกับสัดส่วนของการปฏิบัติในอดีต แต่ละคำถามให้ท่านเลือกตอบเพียงข้อเดียว โดยกาเครื่องหมาย x ทับบนตัวอักษรหน้าข้อความที่ท่านเลือก

ตัวเลือกที่ว่า "ไม่น้อยลง" หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในทางมากขึ้น หรือเท่าเดิม

1. คนไทยถือกันว่า ปิตามารดาเป็นพระของลูก ดังนั้นลูกควรเคารพเอาใจใส่ช่วยเหลือการทำงาน และอยู่ในโอวาท สมัยนี้คนที่ยังคงปฏิบัติ เช่นนี้ยังมีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนสมัยก่อน
ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
2. คุณแม่ได้เลี้ยงนงคราญมา และให้การศึกษาจนจบ ม.ศ. 3 แล้ววันหนึ่งคุณแม่เป็นไข้หวัด จึงขอให้นงคราญช่วยซักผ้าให้ นงคราญบ่นว่างานมาก แล้วทำให้อย่างไม่เต็มใจนัก คนแบบนงคราญในสมัยนี้ยังมีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

3. เขียวไปตลาดเพื่อซื้อผลไม้ เห็นแอปเปิ้ลสีแดงสวยงามน่ากิน แต่เขียวกลับซื้อผลไม้ไทย เช่น ส้มเขียวหวานและกล้วย เพราะผลไม้ไทยราคาถูกกว่า สมัยนี้คนที่รู้จักคิดอย่างเขียวมี มากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

4. "มีสิ่งพึงบรรจบให้ครบบาท อย่าให้ขาดสิ่งของต้องประสงค์ มีน้อยใช้น้อยค่อยบรรจง อย่าง่ายลงให้มากจะยากนาน"

คนสมัยนี้ยังคงปฏิบัติตามสุภาษิตนี้มากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

5. ผู้รักษาวินัย เช่น นักเรียนที่ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน ทั้งที่มีครูหรือไม่มีครู ควบคุมอยู่ เขียวนี้มีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

6. นายวิสูตรผู้เป็นหัวหน้าครอบครัว สั่งให้เด็กทุกคนในบ้านนอนไม่เกิน 4 ทุ่ม ทุกๆ คืน แต่ลูกชายคนโตที่กำลังเรียนอยู่ชั้น ม.ศ. 4 ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เช่น มักแอบหนีไปเที่ยว กับเพื่อนจนเกิน 4 ทุ่ม เด็กที่ประพฤติดีดีระเบียบของบ้านท่านองนี้ ทุกวันนี้มีมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

7. การประพาศีเสเพล สัมสุรายาเมา เป็นทางให้ผู้อื่นหู่เกียรติของตนได้ ความรักเกียรติ ของคนสมัยนี้มีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

8. พงศ์รักเกียรติของตนมาก จึงไม่ยอมเล่นการพนันตามที่เพื่อนชักชวน เพราะรู้ว่าการพนัน ทำให้คนอูถูก คนในสมัยนี้ที่เป็น เช่นพงค์มีมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

9. การช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน ปัจจุบันมีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

10. ประกอบนั่งบนรถโดยสารประจำทางที่แน่น เมื่อเห็นผู้หญิงยืนถือของข้างๆ ที่นั่งของ เขาก็แสดงความเอื้อเฟื้อโดยการลุกให้นั่ง คนที่ประพฤติแบบนี้มีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

11. คนที่ปฏิบัติงานด้วยความสามารถของตนเอง โดยไม่ยอมทุจริตถึงแม้จะมีโอกาส ในปัจจุบันมีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

12. กลับไปถอนเงินออมสิน 500 บาท แต่พนักงานออมสินจ่ายเงินให้ 600 บาท กลับจึงนำเงิน 100 บาทที่เกินมา ไปคืนให้พนักงานออมสิน สมัยนี้คนที่ปฏิบัติแบบนี้มีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

13. ด.ช.พรชัย เป็นคนที่มีความขยันขันแข็งเป็นิจ เช่น เมื่อกลับจากโรงเรียนก็ช่วยผู้ปกครองเก็บกวาดบริเวณบ้าน รดน้ำต้นไม้ เตรียมอาหาร และดูแลน้องด้วยความเต็มใจ ผู้ที่ทำการอย่าง ด.ช.พรชัย ในสมัยนี้มีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

14. บุคคลที่ทำอะไรขยันขันแข็ง ไม่ผลัดวันประกันพรุ่ง ไม่รอโชครชะตาหรือความช่วยเหลือจากใคร ปัจจุบันนี้มีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

15. คนที่ปฏิบัติตามความเชื่อที่ว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" มีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

16. นายสั่งเรียนดึกบาตรทุกเช้าด้วยความศรัทธาและเชื่อว่าการปฏิบัติเช่นนี้เป็นการทำความดีอย่างหนึ่ง คนปัจจุบันที่ทำอย่างนายสั่งเรียนมีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

17. การร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ในปัจจุบันมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

18. สมาชิกในครอบครัวของวัลลีย์ ช่วยกันทำงานทุกชนิดด้วยความเต็มใจ งานจึงเสร็จเรียบร้อยโดยสม่ำเสมอ คนสมัยนี้ที่ประพฤติแบบสมาชิกในครอบครัวของวัลลีย์มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

19. คนที่อยากให้ผู้อื่นมีความสุข และช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ นั้น ในปัจจุบันมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

20. นันทา พบสุนัขที่ถูกรถยนต์ทับขาหักก็พาไปหาหมอรักษา คนที่มีเมตตาต่อสัตว์แบบนี้ในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

21. ในสังคมวัฒนธรรมไทย ถือกันว่าการกระทำตนให้สุภาพอ่อนน้อมเป็นสิ่งที่ควรกระทำ เช่น ก้มตัวเวลาเดินผ่านผู้ใหญ่ ปัจจุบันการกระทำโดยยึดหลักเช่นนี้มีมาน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

22. ทุกครั้งที่พรรคิไปเยี่ยมเพื่อน พรรคิจะถามหาพ่อแม่หรือญาติผู้ใหญ่ของเพื่อนเพื่อแสดงความเคารพก่อนเสมอ การปฏิบัติเช่นพรรคินี้มีมาน้อยเพียงใดในสมัยนี้ เมื่อเทียบกับแต่ก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

23. การรู้จักรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ปฏิบัติตามหน้าที่เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อส่วนรวมนั้น

คนไทยทุกวันนี้ปฏิบัติมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

24. เมื่อสุภาพเห็นกระดาดและเศษใบทองปลิวเกลื่อนในสนามของโรงเรียน ก็อดไม่ได้ที่จะเก็บขึ้นที่ตน เดินผ่านไปใส่ถังขยะ คนที่ประพฤติแบบสุภาพในสมัยนี้มีมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

25. คนไทยในปัจจุบันที่เสียสละเพื่อประเทศชาติ ไม่ว่าจะเป็นโดยทางกำลังกาย กำลังปัญญา หรือกำลังทรัพย์ก็ตามมีมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

26. หลังจากได้ฟังข่าวเกี่ยวกับการขอบริจาคโลหิตให้ทหารบาดเจ็บของโรงพยาบาลแห่งใดแห่งหนึ่งทางวิทยุ อนันต์รีบไปยังโรงพยาบาลนั้นทันทีเพื่อติดต่อขอบริจาคโลหิต ทุกวันนี้มีคนปฏิบัติอย่างอนันต์มากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับ เมื่อก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

27. "อย่าไว้ใจทาง อย่าวางใจคน จะจนใจเอง" เป็นสุภาษิตที่สอนให้คนตั้งมั่นอยู่ในความไม่ประมาท คนสมัยนี้ได้ปฏิบัติตามสุภาษิตนี้มากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

28. อุทมมีความรอบคอบในการใช้จ่าย เขาจะพยายามเก็บเงินส่วนหนึ่งไว้เพื่อใช้จ่ายฉุกเฉินอยู่เสมอ คนที่ปฏิบัติ เช่นอุทมในปัจจุบันนี้มีมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

29. บุคคลที่จากบ้านเกิดมาเพื่อศึกษาต่อ เมื่อสำเร็จแล้วก็กลับไปทำงานเพื่อพัฒนาถิ่นเดิมของตน บุคคลเช่นนี้ในปัจจุบันมีมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

30. นายคง และเพื่อนบ้านที่เป็นชาวนาด้วยกัน พอถึงหน้าแล้งจะช่วยกันขุดลอกคลอง เพื่อให้ น้ำไหลเข้านาในหมู่บ้านของตน คนที่ช่วย เหลือตัวเอง เพื่อทำให้เกิดความ เจริญต่อ ท้องถิ่นของตนแบบนี้ ปัจจุบันมีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
31. คนที่ประพฤติอยู่ในขอบ เขตของกฎหมายอยู่ เสมอ เช่น เลี้ยงอาชีพเป็นประจำ เข้ารับการ เกณฑ์ทหาร เป็นต้น สมัยนี้มีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
32. เมื่อนิดจะ เดินข้ามถนน นิดจะเดินไปข้ามตรงทางม้าลาย เสมอ ไม่ว่าจะมิดำรวจจราจร ตรงนั้นหรือไม่ก็ตาม ปัจจุบันคนปฏิบัติ เช่นนิดมีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับคนสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
33. คนที่ใช้สิทธิตามกฎหมาย เช่น สงวนที่ดินของชาติไม่ให้ตกไปเป็นของคนต่างชาติ และไม่รุกร้า เขตที่คนอื่น ปัจจุบันมีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับ คนสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
34. ในวันที่มีการ เลือกตั้งผู้แทนราษฎร มาสึจะหาโอกาสไปลงคะแนนเสียง ถึงแม้ว่าสถานที่ ลงคะแนนจะอยู่ไกลจากบ้าน มาสึก็มีได้ละความตั้งใจที่จะไปใช้สิทธิของเธอ ปัจจุบัน มีมีคนอย่างมาสึมาน้อย เพียงใด เมื่อ เทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
35. คนที่ เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งอันชอบธรรมของเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมาย เช่น ปฏิบัติ ตามข้อแนะนำของ เจ้าหน้าที่ทางการจราจรที่ให้คน เดิน เเท้าชิดขอบทางด้านขวาของถนน ที่ไม่มีบาทวิถี(ฟุตบาท) เพื่อให้ เห็นรถที่แล่นสวนทางมา ปัจจุบันนี้มีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
36. ประพันธ์ไปมุงดูไฟไหม้พร้อมกับคนอื่น ๆ เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจดับเพลิงขอให้ถอยไปให้ห่าง จากเขตที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการอยู่ ประพันธ์ก็ยอมถอยไปที่อื่นทันที คนที่ปฏิบัติแบบประพันธ์

มีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

37. คนที่แนะนำญาติมิตรและเพื่อนบ้านให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น เสียภาษีที่ดิน ตามกำหนด ไม่เปิดทรัพยากรจนรบกวนชาวบ้าน ปัจจุบันนี้มีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

38. ลีรี เห็นเพื่อนบ้านทิ้งถุงพลาสติกลงในท่อระบายน้ำ เธอก็เตือนไม่ให้เขาทำ คนเช่น ลีรีในปัจจุบันนี้มีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

39. คนที่สารภาพผิด เมื่อรู้ตัวว่ากระทำความผิด แม้ว่าจะไม่มีผู้ใดจับได้ ปัจจุบันนี้มีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

40. กาญจนาและเพื่อนๆ บางคน แอบรับประทานขนมในห้องเรียน เพื่อนถูกครูลงโทษให้ ยืนหน้าห้อง ยกเว้นกาญจนาที่ครูไม่เห็น แต่กาญจนาสำนึกผิดว่า เมื่อตนทำผิดก็ควรจะถูก ลงโทษ เช่นเดียวกับเพื่อนๆ จึงสารภาพผิดกับครู คนที่กระทำตามแบบกาญจนาใน ปัจจุบันนี้มีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

41. คนที่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายโดยสุจริต เช่น ถ้าทราบแหล่งซื้อขายยา เสพย์ติดก็แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบ มีมาน้อย เพียงใดในปัจจุบัน เมื่อเทียบกับสมัย ก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

42. ขาสีจำทะ เบียนรถยนต์คันที่ชนคนตายแล้วขับหนีไปได้ ขาสีจึงไปแจ้งความและพร้อมที่จะ เป็น พยานให้ คนที่ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่อย่างขาสีมีมากขึ้นหรือน้อยลง เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

43. คนไทยที่เคารพและปฏิบัติตามประเพณีที่ดีงาม เช่น ไปเรียน เติมนในวันวิสาขบูชา ปัจจุบันมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
44. พรทิพย์จะทำความเคารพพ่อแม่และผู้ปกครองทั้งตอนก่อนไปโรงเรียน และกลับจากโรงเรียนทุกวัน ปัจจุบันคนที่ปฏิบัติอย่างพรทิพย์มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
45. คนที่คำนึงถึงคุณค่าและความปลอดภัยของอาหารที่ตนรับประทาน ในปัจจุบันมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
46. เมื่อระพีไปจ่ายตลาด มักจะเลือกซื้ออาหารสดมากกว่าของหมักดอง เพราะคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับ ปัจจุบันมีผู้ปฏิบัติ เช่นระพีมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
47. คนที่รู้จักการอยู่ดีตามหลักสุขอนามัย เช่น รับประทานอาหารตรงเวลา ไม่ซบถ่ายลงแม่น้ำลำคลอง มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
48. สมพงศ์ปฏิบัติตามที่ได้เรียนรู้มาจากโรงเรียนว่า ก่อนรับประทานอาหารควรล้างมือให้สะอาดและได้ปฏิบัติอยู่เสมอ ทั้งได้ชักชวนให้พี่น้องกระทำตามด้วย คนที่เป็นเช่นสมพงศ์ในปัจจุบันมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
49. ทุกวันนี้ท่าน เห็นคนที่ปลูกบ้านทรงไทยมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
50. บัวเขียวชอบแต่งบ้านด้วยเครื่องเรือนแบบไทยๆ คนที่เห็นคุณค่าของเอกลักษณ์แบบไทยๆ เช่นบัวเขียวมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

51. คนที่ชอบแต่งกายตามสมัยนิยม โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสม เช่น แต่งกายรัดรูปไปโรงเรียน นุ่งกระโปรงสั้นไปวัด ในปัจจุบันมีมาน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

52. เมื่อไปทำบุญที่วัด บุญศรีจะแต่งตัวด้วยเสื้อและผ้าซิ่นที่สะอาดเรียบร้อย คนที่ปฏิบัติเช่นบุญศรีในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

53. คนที่เห็นคุณค่าของโบราณวัตถุ เช่น ให้ความร่วมมือกับรัฐในการอนุรักษ์โบราณสถานและโบราณวัตถุให้คงสภาพที่ดีอยู่เสมอด้วยการไม่ทำลายและคอยช่วยดูแลรักษา ในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

54. เมื่อพงษ์ศักดิ์ไปอุทยานโบราณในสถานที่บางแห่ง ถ้าเห็นสิ่งต่างๆ เหล่านั้นแตกหักหล่นอยู่กับพื้นก็มักจะเก็บใส่ให้เข้าที่ หรือบอกกล่าวให้ผู้รักษาดูแลจัดซ่อมให้ดี คนที่เห็นคุณค่าของโบราณวัตถุแบบพงษ์ศักดิ์ มีมาน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

55. ทุกวันนี้คนที่รักษาสาธารณสมบัติ เช่น ไม่เด็ดดอกไม้หรือถอนต้นไม้ในสวนสาธารณะหรือไม่ทำลายโคมไฟตามท้องถนน มีมาน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

56. พืชพยายามห้ามไม่ให้น้องและเพื่อนขีดเขียนตามกำแพง หรือฉิ่งห้องเรียน คนที่เอาใจใส่ต่อการรักษาสาธารณสมบัติแบบพืชพยายามมีมาน้อยเพียงใดเมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

57. คนที่คิดทำเครื่องใช้เอง เช่น การทำไม้กวาด สานกระบุง ตะกร้า ปัจจุบันมีมาน้อย

เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

58. พงศไทยมักเก็บของจากผู้อื่นเห็นว่าไม่มีประโยชน์ เช่น ขวดเล็กๆ กระบองที่ใช้แล้ว และอื่นๆ เพื่อนำมาประดิษฐ์หรือดัดแปลงทำเป็นแจกันดอกไม้ หรือเครื่องใช้อื่นๆ คนที่ประพฤติดังพงศไทยมีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

59. ปัจจุบันท่านผู้ใหญ่ที่ส่งเสริมให้เด็กให้พยายามทำของเล่นเองด้วยเศษสิ่งของเก่าๆ ที่หาได้ในบ้าน มีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

60. ด.ช. บุญธรรมใช้สิ่งของที่คนอื่นเห็นว่าไม่มีประโยชน์มาทำของเล่น เช่น เอาแกนหลอดด้ายมาทำล้อรถ แล้วเอากระดามาพาด ใช้เชือกผูกลากเล่น เด็กที่เป็นแบบด.ช.บุญธรรม ในสมัยนี้มีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับเด็กในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

61. คนที่รู้จักสร้างความเจริญให้แก่ตนและประเทศชาติ เช่น พยายามศึกษาเล่าเรียนและใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติอยู่เสมอ นั้น มีมากน้อยเพียงใดในสมัยนี้เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

62. หน้าแล้งคราวนี้ แสงร่วมมือกับคนในหมู่บ้านทุกคนสร้างถนน เพื่อให้การคมนาคมสะดวกขึ้น ท่านเห็นว่าคนในสมัยนี้ที่รู้จักสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นมีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

63. คนที่ประกอบอาชีพที่สุจริต ไม่ว่าอาชีพนั้นจะยากลำบากเพียงใดนั้น มีมากน้อยเพียงใดในสมัยนี้เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

64. นายคงได้รับการเสนอให้ทำงานชิ้นหนึ่งซึ่งไม่สุจริตนักแต่ทำเงินได้มาก นายคงปฏิเสธ

งานนี้แม้จะต้องทำงานเดิมที่สุจริตของคนต่อไปโดยไม่ค่อยพอกินพอใช้ คนที่ประพฤติ
แบบนี้ในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

65. คนที่พยายามปรับปรุงงานของตนด้วยเครื่องมือเครื่องใช้ และวิธีการใหม่ๆ อยู่เสมอ
นั้น ในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

66. ศรีนวลมีอาชีพในการเย็บเสื้อผ้าส่งร้าน เธอพยายามเก็บเงินซื้อมอเตอร์ไซด์
เพื่อทุนแรงและเย็บได้จำนวนมากขึ้น คนที่ปรับปรุงงานอาชีพของตนทำนองนี้มีมาน้อย
เพียงใดในสมัยนี้ เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

67. คนที่ทำลายป่าไม้อันเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของประเทศ เดี่ยวนี้มีมาน้อย
เพียงใดเมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

68. บ้านประพัฒน์อยู่ริมแม่น้ำ แต่ประพัฒน์ไม่เคยทิ้งขยะลงในแม่น้ำเลย คนที่ปฏิบัติ เช่น
ประพัฒน์ในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

69. การผลิตงานให้ได้จำนวนมากอย่างรวดเร็ว โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ ในปัจจุบันมี
มาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

70. นายตึกใสไม้ประณีตมาก เพราะต้องการให้ไม้เรียบโดยสม่ำเสมอ ไม่ทำอย่างลวกๆ
เพียงเพื่อรับเงินค่าจ้าง คนเช่นนายตึกในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับ
คนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

71. คนที่เห็นคุณค่าและรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใด

เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

72. นิยมไม่ปล่อยให้เวลาว่างหมดไปโดยเปล่าประโยชน์ แต่เขาจะอ่านหนังสือบ้าง
ปลูกต้นไม้บ้าง ช่อม้านบ้าง ตลอดจนหางานทำเพื่อเพิ่มพูนรายได้ คนแบบนี้
ในสมัยนี้มีมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

73. คนที่กล่าวคำ "ขอบคุณ" เมื่อมีผู้ช่วยเหลือหรือทำประโยชน์ให้ และ "ขอโทษ" เมื่อ
ล่วงเกินผู้อื่นโดยไม่ตั้งใจ ปัจจุบันนี้มีมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

74. เมื่อองค์กรเข้าฟังการอภิปรายในห้องประชุม เธอจะไม่ยอมคุยและรับประทานของ
ขบเคี้ยวเพราะ เห็นว่าเป็นกิริยาที่ไม่สมควรและเป็นการเสียมารยาทอย่างยิ่ง คน
เช่นองค์กรในปัจจุบันนี้มีมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

75. คนที่ประพฤติปฏิบัติด้วยความเกรงใจต่อกันในสมัยนี้ มีมากน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับ
ในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

76. ใจรักคืออยู่ห้องเดียวกับลาวัลย์ ใจรักคืออยากฟังวิทยุ แต่เห็นลาวัลย์กำลังใช้ความคิด
ก็มีความเกรงใจ ไม่กล้าเปิดวิทยุฟัง คนที่เป็นแบบใจรักดีในสมัยนี้มีมากน้อย เพียงใด
เมื่อเปรียบเทียบกับคนในสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

77. สังคมไทยนิยมให้ผู้น้อยปฏิบัติตัวต่อผู้ใหญ่อย่างนุ่มนวล เรียบร้อย และมีสัมมาคารวะ
ท่านสังเกต เห็นคนสมัยนี้ปฏิบัติตัวสอดคล้องกับความนิยมของสังคมดังกล่าวมีมากน้อย
เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

78. ระหว่างการแสดงความคิดเห็นในที่ประชุม จำเียรผู้มีอาวุโสหน่อยจะรับฟังความคิดเห็นของผู้ใหญ่และคอยจังหวะที่จะออกความคิดเห็นของตนอย่างเหมาะสม การกระทำเช่นนี้ในสมัยนี้มีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
79. คนที่ทำความเคารพสถานที่และสิ่งแทนซึ่งควรเคารพ เช่น ธงชาติ พระบรมฉายาลักษณ์ ในปัจจุบันมีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
80. วันชัย เมื่อเห็นพระพุทธรูปหรือเดินผ่านวัดก็ทำความเคารพทุกครั้ง ในปัจจุบันคนที่ปฏิบัติแบบวันชัยมีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
81. คนที่วางตัวให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ในปัจจุบันมีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับคนในสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
82. สุสีโปงานศพญาติผู้ใหญ่ของเพื่อนคนหนึ่ง เธอพบเพื่อนเก่าหลายคนที่เคยสนิทกันมาจึงทักทายและคุยกันอย่างสนุกสนานครั้นแรก ผู้ที่วางตัวไม่เหมาะสมกับกาลเทศะ เช่นสุสและเพื่อนๆ ในปัจจุบันมีมาน้อย เพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
83. คนที่ประพฤติดนเสมอต้นเสมอปลาย เช่น เคยปฏิบัติต่อเพื่อนอย่างไร ก็คงปฏิบัติต่อเพื่อนเหมือนเดิม แม้ว่าตนจะร่ำรวย มีเกียรติยศชื่อเสียงขึ้น ในปัจจุบันมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
84. คาวทอง เมื่อแรกเข้าทำงานมีความขยันขันแข็ง เมื่อทำไบนานๆ ก็คงขยันขันแข็งเช่นเดิม คนที่เป็นเช่นคาวทอง ปัจจุบันมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

85. คนปัจจุบันที่รักษาประเพณีของไทยมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
86. ทุกครั้งในวันสงกรานต์ นายศรีถือ เป็นธรรมเนียมปฏิบัติว่าจะต้องไปวัดเพื่อทำบุญและรดน้ำคำระวะผู้ใหญ่ คนปัจจุบันที่ปฏิบัติ เช่นนายศรีมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
87. คนที่ทำบุญตาม เทศกาลอยู่ เสมอในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
88. ในวันเข้าพรรษาและออกพรรษา วิชาจะไปทำบุญ สมัยนี้มีคนทำแบบวิภามาากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับคนสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
89. ปัจจุบันมีคนนิยมดนตรีไทยมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
90. เมื่อมีการแสดงดนตรีไทยไม่ว่าที่ใด บุญครองจะไปชมการแสดงทุกครั้งด้วยความนิยมชมชื่น คนไทยที่ปฏิบัติแบบบุญครองในสมัยปัจจุบันมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
91. คนประกอบอาชีพที่ต้องการงานฝีมือ เช่นงานแกะสลักและการทำเครื่องเขิน ในปัจจุบันมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
92. สินค้านิยมใช้ลูกไม้ที่ถักด้วยฝีมือมากกว่าลูกไม้ที่ถักด้วยเครื่องจักร คนแบบสินค้าในสมัยนี้มีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับในสมัยก่อน
- ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ
93. ปัจจุบันมีการส่งเสริมศิลปะและวรรณกรรมมีมาน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

94. ทุกครั้งที่มีการจัดงานรื่นเริงของโรงเรียน ผลจะทำให้นักเรียนประหวัดการแต่งโคลงกลอนบทละครภาษาไทย ในปัจจุบันมีคนปฏิบัติ เช่นผลกมามากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

95. คนที่กล้ายอมสละชีวิต เพื่อรักษากันเมืองเช่นชาวบ้านบางระจัน ในสมัยนี้มีมากน้อยเพียงใด เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

96. ขณะที่รถรับส่งนักเรียนเกิดอุบัติเหตุพลิกคว่ำ ไฟลุกไหม้ เด็กและคนรถติดอยู่ในนั้น ตำรวจป้อมยามคนหนึ่ง ชื่อสามารถ ได้ฝ่าไฟเข้าไปช่วยเด็กให้รอดพ้นจากอันตรายออกมาได้ คนที่กล้าเสี่ยงชีวิต เช่นตำรวจคนนี้มีมากน้อยเพียงใดในปัจจุบัน เมื่อเทียบกับสมัยก่อน

ก. ไม่น้อยลง ข. น้อยลง ค. ไม่ทราบ ง. ไม่สนใจ

ตอนที่ 2

เรื่องต่อไปนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดขึ้นจริงหรือไม่ ในระยะ 10 ปี ที่ผ่านมา

โปรดกาเครื่องหมาย X ใต้บนตัวอักษรหน้าข้อความที่ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของท่าน

1. คนไทยแต่ก่อนถือว่าลูกต้องตอบแทนคุณบิดามารดา แต่บัดนี้ได้เปลี่ยนไปในท่านองว่า บิดามารดา มีหน้าที่เลี้ยงดู ลูกไม่จำเป็นต้องตอบแทนคุณ

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

2. แต่ก่อนแม่บ้านจะ เอาใจใส่ดูแลซ่อมแซมเข้าของต่างๆ ให้ได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า แต่สมัยนี้ส่วนใหญ่จะซื้อของใหม่มาใช้แทนเสมอ

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

3. คนสมัยก่อนให้ความสำคัญต่อการมีวินัย และยังยอมที่จะรับการลงโทษเมื่อตนไม่สามารถรักษาวินัยนั้นได้ แต่ปัจจุบันการรักษาระเบียบวินัยในสังคมหย่อนไป เพราะคนมักเห็นว่าเรื่องนี้ไม่สำคัญ

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

4. คนไทยแต่ก่อนมักถูกโน้มน้าวให้ทำชั่วเพื่อผลตอบแทนต่างๆ ได้ยากกว่าคนไทยสมัยนี้

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

5. ความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เป็นลักษณะที่ติดอย่างหนึ่งของคนไทย แต่ปัจจุบันลักษณะนี้ของ

คนไทยลดน้อยลงกว่า เดิม

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

6. แต่ก่อนพ่อแม่ในสังคมไทยพยายามถ่ายทอดลักษณะความซื่อสัตย์ให้ เกิดขึ้นในตัวบุตรหลาน ของตนด้วยการวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดี แต่ปัจจุบันการถ่ายทอดลักษณะดังว่านี้ มักประสบ ผลล้มเหลว เพราะพ่อแม่ไม่อาจ เป็นแบบที่ดีให้ เด็กเห็นและปฏิบัติตามได้

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

7. นักเรียนสมัยก่อนจะ เรียนหนังสือ และท่องจำเท่าที่มีในตำรา และทำการบ้านที่ครูมอบ หมายให้ แต่นักเรียนส่วนมากในปัจจุบันมักจะค้นคว้า เพิ่ม เติม และไปเรียนพิเศษนอกเวลา เรียนปกติ

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

8. คนในปัจจุบันแสดงความกล้าหาญเพื่อพิทักษ์รักษากฎบ้านเมืองมากขึ้นกว่าแต่ก่อน

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

9. คนไทยแต่ก่อนมีความ เชื่อมั่นคงใน เรื่องบุญ-บาปทางพุทธศาสนา แต่ปัจจุบันความ เชื่อดัง กล่าวคลอนแคลน เพราะ เห็นว่าไม่อาจพิสูจน์ได้

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

10. เมื่อก่อนผู้คนในชุมชนทั่วๆไปมักร่วมกันทำงานอย่างพร้อมเพรียง แต่เดี๋ยวนี้ต่างคน ต่างถือว่าธุรกิจส่วนตัวสำคัญกว่า

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

11. เมื่อก่อนคนไทยมักใจอ่อนสงสารคนที่ตกทุกข์ได้ยาก และพยายามช่วยเหลือ แต่เดี๋ยวนี้คนแสดงความเมตตาต่อกันน้อยลง
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
12. เมื่อก่อนผู้มีอายุน้อย เมื่อมีฐานะเกี่ยวข้องกับผู้มีอายุมากกว่า จะพูดจาและแสดงกิริยาสุภาพอ่อนน้อมเป็นนิจ แต่เดี๋ยวนี้บุคคลทั้งสองวัย ส่วนมากเกี่ยวข้องกันเหมือนบุคคลที่มีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
13. เมื่อก่อนผู้คนมักถือ เป็นหน้าที่ ที่จะต้องติดตามผลงานของตนจนแล้วเสร็จ แต่เดี๋ยวนี้คนมักจะละเลยต่อการที่จะทำเช่นนั้น
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
14. สมัยก่อน คนส่วนมากคิดว่า การทำนุบำรุงประเทศ เป็นเรื่องของรัฐบาลที่จะต้องจัดทำ ปัจจุบันทุกคนต่างร่วมมือบำเพ็ญประโยชน์เพื่อประเทศมากขึ้น
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
15. ปัจจุบันคนในสังคมไทยมักทำอะไรด้วยความไม่รอบคอบ เพราะคำนึงถึงแต่ผลได้ ไม่ค่อยคำนึงถึงผลเสีย มากเท่าคนแต่ก่อน
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
16. คนในปัจจุบันมักจะย้ายถิ่นฐานจากบ้านเกิดของตน เข้ามาทำมาหากินตามเมืองใหญ่ๆ
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

17. คนสมัยก่อนมักเคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย คนปัจจุบันมักใช้ข้อบกพร่องของกฎหมายเป็นข้ออ้างที่จะไม่ปฏิบัติตาม
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
18. สังคมไทยแต่ก่อน ทุกคนอยู่ด้วยกันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน สังคมไทยปัจจุบันขยายขึ้น ทำให้มีการละเมิดสิทธิของผู้อื่นมากขึ้น
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
19. คนปัจจุบันมีความ เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของ เจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายน้อยกว่าคนแต่ก่อน
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
20. คนไทยปัจจุบันส่วนมากจะต่างคนต่างอยู่ การแนะนำเพื่อนบ้านให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายจึงลดลงกว่าแต่ก่อน
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
21. การสาราภาพผิดของบุคคลที่มีความผิดจริงในสังคมไทยปัจจุบัน จะมึนน้อยกว่าแต่ก่อน
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
22. ปัจจุบันประชาชนให้ความร่วมมือในเรื่องต่างๆ กับเจ้าหน้าที่ผู้รักษากฎหมายมากกว่าประชาชนแต่ก่อน
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

29. คนแต่ก่อนถือว่าสาธารณสมบัติ เป็นสิ่งที่ทุกคนควรช่วยกันดูแลรักษา คนปัจจุบันถือว่าเป็น
หน้าที่ของรัฐบาลในการดูแลรักษา
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
30. คนไทยสมัยนี้นิยมซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ของครอบครัว มากกว่าจะคิดประดิษฐ์ขึ้น
ใช้เองเหมือนคนไทยแต่ก่อน
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
31. ผู้ใหญ่หรือพ่อแม่ของเด็กไทยแต่ก่อนมักจะประดิษฐ์ของเล่นให้ลูกหลานของตน หรือสอนให้
เด็กรู้จักทำของเล่นง่ายๆ ขึ้นเอง แต่ในปัจจุบันต่างก็นิยมซื้อเอาตามใจชอบ
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
32. คนในปัจจุบันรู้จักสร้างความเจริญให้แก่ตนมากกว่าคนแต่ก่อน ตัวอย่างเช่น ผู้ที่มีที่ดินของ
ตนเองก็พยายามใช้ที่ดินนั้นให้เกิดประโยชน์ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ตน ซึ่งเป็นการช่วย
เศรษฐกิจของประเทศอีกทางหนึ่งด้วย
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
33. แต่ก่อนคนไทยยินดีทำงานทุกอย่างที่สุจริต ปัจจุบันภาวะค่าครองชีพสูงขึ้น เป็นเหตุให้มีการ
ประกอบอาชีพที่ไม่สุจริตมากขึ้นกว่าเดิม
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
34. คนไทยแต่ก่อนปรับปรุงงานอาชีพของตนด้วยการปรับปรุงฝีมือหรือความสามารถส่วนตัวในการ
ปฏิบัติงานนั้นให้ได้ดีที่สุด ปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่ปรับปรุงงานอาชีพของตนด้วย เครื่องมือและ
วิธีการใหม่ๆ
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

35. แต่ก่อนมีการพูดถึงความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่าการปฏิบัติ ปัจจุบันการรณรงค์ให้มีการปฏิบัติ เพื่อการรักษาสภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
36. คนสมัยก่อนมักจะทำการทำงานด้วยความระมัดระวัง เพื่อให้ผลงานออกมาประณีต ไม่รีบเร่งผลิต เพื่อให้ได้งานมากมาย แต่คนในปัจจุบันจะ เน้น เรื่องปริมาณในการผลิตมากกว่า
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
37. เด็กวัยรุ่นปัจจุบันมักจะใช้เวลาว่างไปในทาง เทร่จ เทร่ ู เข้าของหรือทัศนาศรมากขึ้น กว่าเด็กวัยรุ่นแต่ก่อน ซึ่งจะใช้เวลาอยู่กับบ้านช่วยพ่อแม่หรือเรียนรู้อื่นต่าง ๆ
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
38. คนสมัยก่อนไปร่วมงานศพด้วยความคารวะและสำรวม ปัจจุบันคนส่วนมากมักปล่อยตัวตามสบายมากขึ้น
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
39. ผู้คนแต่ก่อนมักทำอะไรโดยนึกถึงคนข้างเคียงไม่ยอมให้รำคาญผู้อื่น เดี่ยวนี้มักทำตามใจชอบ
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
40. เด็กๆ เมื่อก่อนจะทำอะไรมักจะทำปรึกษาหรือขอความเห็นจากผู้ใหญ่ก่อน แต่เด็กๆ เดี่ยวนี้มักเห็นว่า การทำเช่นนั้น เป็นการไม่ทันสมัย
- ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ
- และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง
41. การเคารพสถานที่และสิ่งแทนที่ควร เคารพนั้น เด็กไทยแต่ก่อนได้ถือ เป็นมารยาทอันควรปฏิบัติ

กันทั่วไปมากกว่าเด็กไทยปัจจุบัน

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

42. การกระทำตัวให้ เหมาะสมกับ เวลาและสถานที่ เป็นสิ่งที่สังคมไทยให้ความสำคัญ ในปัจจุบัน มีข้อสังเกตว่า คนมักจะปฏิบัติตัวตามสบาย โดยไม่คำนึงถึง เวลาและสถานที่มากกว่าคนแต่ก่อน

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

43. คนไทยส่วนใหญ่สมัยก่อนประพฤติตนตามระเบียบของสังคมไทยโดยสม่ำเสมอ แต่คนไทยปัจจุบันมักประพฤติตามที่ตนพอใจ

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

44. เมื่อก่อนเราถือกันว่า วัฒนธรรมไทย เป็น เครื่องแสดง ความเจริญและอุปนิสัยของชาวไทย แต่เดี๋ยวนี้ เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่นิยมปฏิบัติตาม วัฒนธรรมตะวันตก

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

45. คนไทยสมัยก่อนจะ เคร่งครัดต่อการทำบุญตาม เทศกาลต่างๆ เช่น วันเข้าพรรษา วันสงกรานต์ ฯลฯ มากกว่าคนไทยปัจจุบัน

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

46. คนไทยในปัจจุบันนิยมฟังและ เล่นดนตรีไทยน้อยกว่าคนไทยสมัยก่อน

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการ เปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่าน เห็นว่าการ เปลี่ยนแปลงนี้ เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

47. แม้สังคมไทยจะให้ความสำคัญยกย่องผลงานที่เกิดขึ้นด้วยฝีมือของบุคคล แต่ปัจจุบันคนไทยเปลี่ยนไป

นิยมสิ่งที่กระทำด้วย เครื่องมือ เครื่องจักรมากขึ้น

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

48. เมื่อก่อนคนนิยมอ่านและแต่งหนังสือที่เป็นโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน แต่เดี๋ยวนี้คนส่วนมาก
นิยมอ่านหนังสือที่เป็นความเรียงธรรมดา และแต่งหนังสือประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน
น้อยลง

ท่านมีความรู้สึกอย่างไรต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ก. ชอบ ข. ไม่ชอบ

และท่านเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นจริงหรือไม่ ก. จริง ข. ไม่จริง

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถามตอนที่ 3

แบบสอบถามตอนที่ 3 นี้ ต้องการทราบความรู้สึกนึกคิดทั่วไปของท่าน โดยจะมีข้อความให้อ่าน เพื่อให้พิจารณาว่าท่านมีลักษณะที่เหมือนกับข้อความนั้นๆ หรือไม่เพียงใด ดังนั้นจึงไม่มีคำตอบที่ผิดหรือถูก เพราะแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก หรือแนวการปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน ข้อสำคัญขอให้ตอบตรงกับความเป็นจริงให้มากที่สุด และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ตัวอย่างคำถาม

ข้าพเจ้าชอบยิ้มแย้มทักทายคนอื่น

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

1	หมายถึง	ไม่จริงเลย
2	หมายถึง	ไม่จริง
3	หมายถึง	ค่อนข้างไม่จริง
4	หมายถึง	ค่อนข้างจริง
5	หมายถึง	จริง
6	หมายถึง	จริงที่สุด

จะเห็นได้ว่า ตัวเลขที่มากขึ้น หมายถึงว่า มีความจริงมากขึ้น

ถ้าเป็นจริง ที่ว่า ท่านชอบยิ้มแย้มทักทายคนอื่น ก็ให้เขียนเครื่องหมายวงกลม ○

ล้อมรอบเลข 5 ดังตัวอย่างข้างบน

ตอนที่ 3

ชุดที่ 1

1. ข้าพเจ้ามีความสามารถในการ เล่นกีฬา

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

2. ข้าพเจ้า เป็นคนที่ชอบแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

3. เมื่อข้าพเจ้าทำอะไรไม่สำเร็จ ข้าพเจ้ารู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

4. ข้าพเจ้า เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

5. ข้าพเจ้า เป็นลูกที่ดีของพ่อแม่

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

6. ข้าพเจ้า เป็นคนคล่องแคล่วว่องไว

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

7. ข้าพเจ้า เป็นคนซื่อาย เมื่อเข้าสังคม

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

8. ข้าพเจ้าเป็นคนที่เร่ร่อน

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

9. ข้าพเจ้ารู้สึกตัวเองมีสุขภาพสมบูรณ์ และแข็งแรงดี

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

10. ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่เสมอ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

11. ข้าพเจ้าสามารถทำตัวเข้ากับคนทุกประเภทได้

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

12. ข้าพเจ้ารู้สึกตัวว่ามีปัญหามากกว่าเพื่อน

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

13. ข้าพเจ้ามักจะยอมแพ้เสมอไม่ว่าเรื่องอะไร

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

14. ข้าพเจ้ามีความสุขเมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

15. ข้าพเจ้าเป็นคนที่โหดเหี้ยมและป่าเถื่อน

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

16. ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกสนาน เมื่อสามารถเข้าเหย้าให้เพื่อนโกรธได้

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

17. ข้าพเจ้าชอบได้เถียงด้วย เหตุผลมากกว่าด้วยอารมณ์

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

18. บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึก เศร้าหมองโดยไม่ทราบสาเหตุ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

19. ข้าพเจ้าพอใจที่จะอยู่ตามลำพังห่างไกลจากคนอื่น

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

20. ไม่ว่าจะทำอะไรก็ตาม ใครๆ ก็สู้ข้าพเจ้าไม่ได้

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

ชุดที่ 2

1. ข้าพเจ้ารู้สึกตื่นเต้นง่าย

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

2. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าสนใจอะไรไม่ได้นาน

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

3. เวลาทำงานถ้าใครมาส่งเสียงดังข้างๆ ข้าพเจ้าจะทำต่อไปไม่ได้

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

4. ข้าพเจ้ามีเรื่องกลุ้มใจอยู่เสมอ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

5. ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจถ้าต้องตัดสินใจทำอะไรด้วยตัวเอง

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

6. ถ้ามีคนมาขัดใจ หรือยั่วเพียงเล็กน้อยข้าพเจ้าจะโกรธเอาง่ายๆ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

7. ข้าพเจ้ารู้สึกกังวลใจว่าจะไม่มีใครรัก

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

8. เมื่อมีคนมาถามปัญหาต่อหน้าผู้อื่น ถึงจะตอบได้ข้าพเจ้าก็ไม่กล้าตอบ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

9. ข้าพเจ้ารู้สึกกลัวโดยไม่รู้ว่ากลัวอะไรอยู่บ่อยๆ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

10. ข้าพเจ้าควบคุมตนเองไม่ค่อยได้

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

11. ข้าพเจ้ารู้สึกตกใจง่าย

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

12. ข้าพเจ้ารู้สึกดีใจและเสียใจเกินกว่าที่ควรเสมอ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

13. ข้าพเจ้าไม่กล้าทำความคุ้นเคยกับคนซึ่งไม่เคยรู้จักมาก่อน

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

14. ข้าพเจ้าไม่ชอบพูดเล่นเลย

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

15. บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวเองจะทำอะไรผิดอยู่เสมอ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

16. ข้าพเจ้าหวาดกลัวอยู่เสมอว่าจะถูกตำหนิ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

17. บางครั้งข้าพเจ้ารู้สึกว่าตัวเองเป็นคนไม่ดีเลย

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

18. ข้าพเจ้ามักนอนไม่ค่อยหลับ เพราะคิดอะไรต่างๆ นานา

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

19. บางเวลาข้าพเจ้ารู้สึกอึดอัดอยากจะตะโกนออกไปดัง ๆ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

20. ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่มีใครอยากจะเล่นอะไรกับข้าพเจ้า

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

ชุดที่ 3

ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณคนแวดล้อมของข้าพเจ้า :

1. มักตำหนิติเตียนข้าพเจ้า

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

2. ไม่ยุติธรรมต่อข้าพเจ้า

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

3. เป็นบุคคลที่ข้าพเจ้าไม่ยอมเผชิญหน้าด้วย

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

4. มักมีเรื่องขัดแย้งกับข้าพเจ้าเสมอ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

5. ห่างเหินไม่เป็นกันเองกับข้าพเจ้า

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

6. เป็นบุคคลที่ข้าพเจ้าเกรงกลัวมาก

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

7. ไม่สนใจการศึกษาของข้าพเจ้าเลย

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

8. เป็นบุคคลที่ข้าพเจ้าติดนิสัยไม่ดีมา

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

9. เป็นบุคคลที่ข้าพเจ้าไม่เคยไปปรึกษาหารือหรือขอคำแนะนำเลย

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

10. มักทำให้ข้าพเจ้าไม่สบายใจอยู่เสมอ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

11. ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกอับอายเพื่อนฝูง

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

12. ขัดขวางการติดต่อกับเพื่อนต่างเพศ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

13. ขัดขวางไม่ยอมให้ข้าพเจ้าทำอะไรๆ ตามใจชอบ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

14. ทำให้การศึกษาของข้าพเจ้าไม่ได้ผลเท่าที่ควร

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

15. เป็นบุคคลที่ข้าพเจ้าไม่เคยให้ความร่วมมือเลยไม่ว่าในเรื่องใดๆ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย				จริงที่สุด	

16. ทำให้ข้าพเจ้าหมดกำลังใจเสมอ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

17. ทำให้ข้าพเจ้าไม่อยากอยู่บ้านเพราะไม่มีความสุข

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

18. มักหาเรื่องจับผิดข้าพเจ้าเสมอ

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

19. ไม่เห็นความสำคัญของข้าพเจ้าเลย

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

20. ไม่เอาใจใส่ข้าพเจ้าเลย

<u>1</u>	<u>2</u>	<u>3</u>	<u>4</u>	<u>5</u>	<u>6</u>
ไม่จริงเลย					จริงที่สุด

ตอนที่ 4

โปรดตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ตามความรู้สึกนึกคิดของท่านเองอย่างอิสระ บางคำถาม
ให้ท่านตอบในที่ว่างที่ทิ้งไว้ให้ บางคำถามก็มีข้อความตอบให้ท่านเลือก กรุณาตอบด้วยการเขียน
เครื่องหมาย ✓ ลงในกรอบ ☐ หน้าข้อที่ท่านเลือกคำตอบนั้น

1. ท่านเคยเป็นทุกข์เดือดร้อนหรือท้อใจมากเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมืองที่เป็นข่าวอยู่ในขณะนี้ จนก
ใครจะทำอะไรลงไปสักอย่างหนึ่งเพียงใด ปัญหาเช่น น้ำมันขาดแคลน สินค้าราคาสูง ปัญหา
ปัญหาน้ำท่วม เป็นต้น

- ☐ บ่อย ๆ
☐ บางครั้ง
☐ ไม่เคยเลย

2. ถ้าการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเป็นบริการให้เปล่า (คือไม่มีสิ่งใดเป็นอุปสรรค) ท่านคิด
บุตรของบุคคล (ที่มีฐานะ) เช่นท่านควรจะเรียนถึงชั้นไหน

.....

3. เมื่อเด็กวัย 12 ปีสองคนหยุดปูกิ๊วมานั่งคิดคำนวณหาทางที่จะย่นเวลาปูกิ๊วให้น้อยลง แต่ได้
ได้ช้ามากเท่าเดิม บิดาของเด็กคนหนึ่งพูดขึ้นว่า "เออดี นั่นเป็นเรื่องที่น่าใคร่ครวญดู ลอ
บอกมาซิว่า คิดจะเปลี่ยนไปปูกิ๊ววิธีใด" แต่บิดาของเด็กอีกคนหนึ่งกล่าวว่า "วิธีเก่าของเรา
ก็ได้อยู่แล้ว อย่าเสียเวลาไปคิดเลย

ท่านคิดว่าบิดาคนไหนพูดหลักแหลมกว่ากัน

- ☐ บิดาเด็กคนแรก
☐ บิดาเด็กคนที่สอง

4. สิ่งใดแสดงคุณสมบัติที่ดีที่สุดของผู้ที่สมควรจะมีตำแหน่งงานระดับสูง

- ☐ มาจากครอบครัวตระกูลสูง หรือตระกูลผู้มีชื่อเสียง

- ☐ อุทิศตนตามแนวที่เป็นที่ยกย่องนับถือตั้งได้ปฏิบัติกันมา
- ☐ เป็นที่นิยมของประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง
- ☐ มีการศึกษาสูงและมีความรู้ความชำนาญพิเศษ

5. สิ่งต่อไปนี้สิ่งไหนสำคัญมากที่สุดสำหรับอนาคตของประเทศ

- ☐ การทำงานหนักของประชาชน
- ☐ รัฐบาลมีการวางแผนที่เหมาะสม
- ☐ การคลั่งไคล้ของพระผู้เป็นเจ้า
- ☐ ความโชคคี่

6. ผู้ทรงคุณวุฒิ (นักศึกษา, นักวิทยาศาสตร์) ในมหาวิทยาลัยกำลังศึกษาคิดค้นสิ่งต่างๆ เช่น อะไรเป็นเครื่องกำหนดเพศของเด็กที่จะเกิดว่าเป็นหญิงหรือชาย หรือคิดค้นว่า เมล็ดพืชเจริญเติบโตขึ้นเป็นต้นได้อย่างไร

ท่านคิดว่าการค้นคว้าในท่านองนี้ จะ

- ☐ ให้ประโยชน์อย่างยิ่ง
- ☐ ให้ประโยชน์พอสมควร
- ☐ ให้ผลร้ายพอสมควร
- ☐ ให้ผลร้ายอย่างยิ่ง

7. บางคนกล่าวว่า การจำกัดจำนวนบุตรเป็นความจำเป็นของสามภรรยาเพื่อจะได้เลี้ยงบุตรที่เกิดมาแล้วได้ดีขึ้น บางคนกล่าวว่า เป็นการผิดที่สามภรรยาจะไปจำกัดจำนวนบุตรด้วยความจงใจ

ท่านเห็นพ้องด้วยกับความคิดเห็นแบบไหนมากกว่า

- ☐ ความคิดเห็นแบบแรก
- ☐ ความคิดเห็นแบบหลัง

8. ข่าวเรื่องใดต่อไปนี้ที่ท่านสนใจมากที่สุด

- ☐ ข่าวทั่วโลก
- ☐ ข่าวในประเทศ
- ☐ ข่าวในเมืองที่ท่านอยู่

- ☐ ข้าราชการ
- ☐ ข้าราชการ หรืองานตามเทศกาล

9. สมมติว่าท่าน เผชิญพบคนต่างถิ่นต่างภาษา ท่านคิดว่าท่านจะสามารถเข้าใจความคิดของเขาไหม

- ☐ เข้าใจ
- ☐ ไม่เข้าใจ

10. ท่านคิดใหม่ว่า คนเป็นคนดีอย่างแท้จริงได้โดยไม่ต้องมีศาสนาใดๆ เลย

- ☐ คิด
- ☐ ไม่คิด

11. ท่านเป็นสมาชิกของสมาคม ชมรม หรือองค์การใดบ้าง รวมทั้งแห่ง (เช่น สมาคมทางสังคม สหพันธ์หรือสโมสร สมาคม ชมรมทางศาสนา กลุ่มการเมือง ฯลฯ)

- ☐ 1 แห่ง ได้แก่
- ☐ 2 แห่ง ได้แก่
- ☐ 3 แห่ง ได้แก่
- ☐ 4 แห่ง ได้แก่
- ☐ 5 แห่ง ได้แก่

12. ท่านคิดว่าอะไร เป็นปัญหาหนักที่สุดที่ประเทศของท่านกำลัง เผชิญอยู่

.....

.....

13. เมืองต่อไปนี้อยู่ในประเทศใด

เทลอาวีฟ

เวียนนา

14. ท่านอ่านหนังสือพิมพ์หรือฟังวิทยุ เพียงใด

- ☐ ทุกวัน

- ☐ 2 - 3 ครั้ง/สัปดาห์
- ☐ นานๆ ครั้ง
- ☐ ไม่เคยเลย